

SEADUSEELNÕU**Tankistide seadus
piiraks paljusid**

“Ma ei näe, et olukord oleks selles vallas meil nii halb, et riik peaks nii agressiivselt sekkuma,” ütles 17 äriühingu juhatusse kuuluv **Raul Kirjanen**, kelle meelest sekkub riik liiga palju planeeritava seaduseelnõuga. ▶ **6-7**

ARUTELU**Mis on 30 aastaga Eesti
ettevõtluses teisiti?**

Defitsiit, vangikong ja võlglastele vastu pead – Eesti väike- ja keskmiste ettevõtjate assotsiatsiooni 30. sünnipäeval rääkisid ettevõtjad, kuidas oli äri ajada kümneid aastaid tagasi ja kuidas on seda teha nüüd. ▶ **8-9**

INVESTOR**Turud valmistuvad
Brexit'i võngeteks**

Briti parlamendis ülekaalukalt läbikukkunud Brexiti lepe turgudele suuri värinaid ei toonud, samas soovivad analüütikud diilita lahkumise hirmus valmistuda ebakindluse ja sellest tulenevate võngete süvenemiseks. ▶ **14-15**

PÄEVA TEGIJA ▲**EV100 korraldajad on
Ettevõtluse Sõbrad**

Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (EVEA) andis tiitli Ettevõtluse Sõber 2018 EV100 arvukale korraldustoimkonnale, mida juhtis **Jaanus Rohumaa**, ja Toomas Kiho türitud juht-
rühmale, kuhu kuulusid Rohumaa, Tiit Pruuli ja Margus Kasterpalu. EVEA president Heiki Riits põhjendas auhinna andmist EV100 korraldajatele sellega, et nende eestvedamisel on terve 2018. aasta vältel toimunud Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva auks üle kogu Eesti, aga ka väljaspool Eestit ürituste sarju, üksiküritusi, sündmusi, projekte, ühiskondlikke algatusi. Need on toetanud Eesti ettevõtteid otseselt ja kaudselt nii kodu- kui ka välismaal.

Ärip30v

Ausalt ja kartmatult

Neljapäev, 17. jaanuar 2019
nr 11 (6077) **3,90** eurot

EUR/USD
1,140 ▼

USD/EUR
0,877 ▲

EUR/SEK
10,254 ▲

EUR/RUB
75,817 ▼

Nord Pool
52,80 ▼

Euribor
-0,236

TEHING

Rain Rosimannus sukeldus pesuärisesse

“Oleme ammused tuttavad ja mulle tema haare meeldib,” rääkis Rain Rosimannus, kuidas sattus Indrek Rahumaa suurde pesuärisesse. ▶ **4-5**

▶ European Lingerie Groupi eelmise aasta üheksa kuu käive oli 59 miljonit eurot. Nüüd on selles firmas väike osalus ka Rain Rosimannusel.

FOTO: MIHKEL MARIPUU/POSTIMEES/SCANPIX

TÄNA ÄRIPÄEVA RAADIOS

Mis suunas liigub digitaalturundus?

7.00-10.00 "Hommikuprogramm". Kõneleme algava aasta digitaalturunduse suundadest ja sellest, kuidas ettevõtted peaksid neid trende oma tegevuses arvesse võtma. Sellest kõigest räägib Mediabrands Digitali juht Erki Heinsoo. Välismaalt, eriti kolmandatest riikidest, tippspetsialistide värbamise probleemidest ja võimalustest räägib EASI programmi "Work in Estonia" juht Triin Visnapuu-Sepp. ABC Supermarketsi juhatuse liige Andrus Põld kõneleb sellest, kuidas nad on hakkama saanud raske olukorraga, kus töötajaid ei motiveeri tavapärase pakett, palk pluss soodustused, vaid oodatakse ka midagi hinge. Stuudios on saatejuht Hando Sinisalu ja uudistetoimetaja Kaspar Allik.

11.00-12.00 "Isemajandav Eesti". Saates tutvustab ettevõtja Jaan Pillesaar Teenusmajanduse Kojat välja töötatud digitaalset solidaarsussüsteemi, mille teostumine tähendaks seda, et riigi rolli teenuste pakumisel väheneks oluliselt ning inimeste otsustusõigus ja valikuvabadus suureneks. Samuti paraneb praegu riigi pakutavate teenuste kvaliteet ning väheneks maksumaksja raha raiskamine. Saadet juhib Aivar Hundi-mägi.

13.00-14.00 "Terviseuudised". Selle aasta esimeses tervisesaates räägime migreenist ja migreeni ravist. Saate külaline on Katrin Gross-Paju, kes on üks Eesti tuntumaid neurolooge. Ta juhatab närvihaiguste keskust Lääne-Tallinna keskhaiglas ja töötab ka Eesti esimeses neuroloogia erakliinikus Astra Kliinik. Saatejuht on Violetta Riidas.

15.00-16.00 "Viimane mudel". Küberkurjategijad võivad ettevõtelt raha väljapetmiseks kasutada nii keerulisi kui ka primitiivseid skeeme, mängides eelkõige inimliku eksimuse peale. Saates kõnelemegi seetõttu küberhügieenist: millised on nõuanded, kuidas kaitsta enda ettevõtet selle vastu, et ühel hetkel on raha kontolt läinud või tuleb informatsiooni päästmiseks mingi summa välja käia. Samuti räägime sellest, milliseid skeeme petturid praegu õngitsemisel kasutavad. Külas on Riigi Infosüsteemi Ameti küberturvalisuse teenistuse juhtivanalüütik Lauri Tankler ning Telia ärikliendi üksuse direktor Tarmo Kärsna. Saatejuht on Priit Pokk.

► Äripäeva raadiot saab kuulata Tallinnas ja Harjumaal sagedusel **92,4 MHz** ning igal pool mujal Äripäeva veebi kaudu.

Häid majandusmõtteid hoiab liinil Tallink!

ELEKTROONIKATÖÖSTUS

Suurtööstus avas tehase ja ootab sadu töötajaid

Prantsuse omanikega Éolane Tallinn ASi juhatuse liige Antoine Yon pakatas eile kõnet pidades uhkusest. Värskest avatud tehas on kogu grupi suurim, kus saab tööd üle 500 inimese.

JAANUS VOGELBERG
jaanus.vogelberg@aripaev.ee

Äripäev

Tehasega loodab Eesti üks suurim elektroonikatootja Éolane jõuda lähemale Põhja-maade klientidele ja laiendada tooteportfelli, näiteks tahetakse siseneda meditsiinsedemete turule. 2–3 aasta perspektiivis soovitakse olla Tallinna tööstusettevõtte number üks.

Mitu kohale kutsutud kõrget külalist ei saanud avamisel kahjuks osaleda – kontserni juht peab parasjagu Prantsusmaa valitsusega kõnelusi, samuti ei näidanud nagu paljud kohalikud poliitikud. "Kutsusime nad kõik kohale, aga praegu on valimised. Aga teie olete siin!" oli Yon rõõmus. Prantslastele kohaselt ei tulnud puudu veinist ja kohalviibijate meelt lahutasid moderntantsutrupp ning elav muusika.

Kohale oli tulnud Lasnamäe linnaosa vana asetäitja Indrek Ahlberg. Ta märkis, et kui Google Street View'st Peterburi tee 49b asuvat teha otsis, vaatas vastu üsna kole pilt. "Ma ei tea, millal see tehtud on," naeris ta. Ahlberg tänas Éolane'i vägeva investee-

ringu eest. "Usun, et mõnigi kohalik saab leiva lauale," märkis ta.

Samuti austas üritust oma kohalolekuga Prantsusmaa suursaadik proua Claudia Delmas-Scherer, kelle sõnul on hea näha Prantsusmaa ja Eesti partnerlust.

Töötajate nimel tuleb pingutada

Uue tehasehoone arhitekt on Tõnis Tarbe, ehitaja Tallinna Ehitustrust OÜ ja omanik Capital Mill. Hoones on pinda ligi 11 000 ruutmeetrit. Tehas peaks varasema info kohaselt looma lähiaastatel veel kuni 300 uut töökohta.

Yon märkis siiski, et päris kindlalt uute töökohtade arvu veel öelda ei saa. Küll tahakse personali leidmiseks kõvasti tööd, seejuures on partneriks võetud ka töötukassa. Yon mõõnis, et palgasurve on ka Éolane'ile väljakutse. Muu hulgas püütakse igati rõhuda töötajate haridusele – koostöövõimalusi otsitakse ülikoolidega, kuid väljajõppega tegeletakse ka kohapeal. Suund on võetud lihtsamate tööde automatiseerimisele ja töötajate ümberõppele.

Éolane'il on tehas Ühendkuningriigis. Teadupärast kukkus just läbi Suurbritannia peaminister Theresa May Brexiti plaan – kas see ka kuidagi Éolane'i mõjutab? Yoni sõ-

MIS ON MIS
Éolane Tallinn AS

Kuulub Prantsuse päritolu Éolane'i kontserni, olles suurim tütarettevõtte.

Käive mullu 68 mln eurot, andes viiendiku kogu kontserni käibest.

Kasum mullu 1,7 mln eurot.

Toodab Lasnamäel eriotstarbelisi sideseadmeid ja leedvalgusteid autotööstusele.

Eksportid ligi 100% toodangust.

E.L.E. RIKKAAR

E.L.E. Rikaar OÜ
pakub raamatupidamist
KÕIGILE
(OÜ, MTÜ, SA, FIE, AS)

Võta ühendust:
info@rikaar.eu
www.rikaar.eu

645 4165 5649 4429

Erinevate kaubaaluste ja pakkekomponentide tootmine, HT töötlus
kaubaalused.com
Telefon 51 05 565
investor@invester.ee

◀ Éolane'i Tallinna tehase juhatuse liige Antoine Yon (tumedas ülikonnas) on võtnud suuna lihtsamate tööde automatiseerimisele ja töötajate ümberõppele.

nul valitseb siin veel palju ebaselgust. Tarneprobleeme võib tema sõnul teoreetiliselt tekkida, samas pidas ta seda pigem administratiivseks probleemiks.

Prantslased ostsid pankrotistunud Elcotegi Tallinna tehase 2011. aastal. Siis oli eesmärk laiendada Põhjamaade regioon. Huvitaval kombel rääkis ettevõtte juht Mark Pasquier 2012. aastal peaaegu sõna-sõnalt sama juttu, mida oli kuulda nüüd – eesmärk oli toonagi laiendada tooteportfelli ja leida uusi kliente.

▲ Éolane'i värskest avatud tehase peaks lähiaastatel looma lisaks kuni 300 uut töökohta. FOTOD: ANDRAS KRALLA

ELANIKKOND

Eesti rahvaarv kasvas

Esialgsetel andmetel oli 2019. aasta 1. jaanuaril Eesti rahvaarv 1 323 820, mis on 4690 inimese võrra suurem kui aasta varem samal ajal, teatas statistikaamet.

Negatiivse loomuliku iibe tõttu (surmade arv ületas sündide oma) vähenes rahvaarv 1400 inimese võrra ning positiivse välisrändesaldo tõttu (Eestisse saabus elama rohkem inimesi, kui siit lahkus) suurenes 6090 võrra. Kokku kasvas Eesti rahvaarv 2018. aasta jooksul ligi 0,4 protsenti.

1,32
miljonit on Eesti rahvaarv selle aasta seisuga.

Eestis sündis 2018. aastal 14 270 last, mida on 500 lapse võrra rohkem kui aasta varem. Juba mõnda aega on aga vähenenud esimeste laste sündide arv ja osatähtsus kogusündides. Kõigist 2018. aasta sündidest oli kolmandaid lapsi viiendik.

2018. aastal suri 15 670 inimest. Surmade arv on püsinud viimastel aastatel 15 200–15 800 piires. Et Eesti inimeste eluiga pikeneb, siis kasvab ka vanemaaliste inimeste osatähtsus.

2018. aastal saabus Eestisse elama 13 030 ja siit lahkus 6940 inimest. Rändestatistikat on esialgsetel andmetel raskeim hinnata, kuna statistikaamet täiendab rännet lisaks rahvastikuregistrile ka teiste registrite andmetega ja lisab hiljem registreerimata rände vastavalt püsielanike määramise reeglitele.

Väljaränne suureneb peamiselt registreerimata lahkumise tõttu. Sisseränne suureneb eeskätt nende tagasirännete tõttu, mis ei kajastu rahvastikuregistris, kuna varasem lahkumine polnud registreeritud. Väljaränne jääb sisserändest enam registreerimata ja seetõttu suureneb täpsustatud rahvaarvus väljaränne sisserändest ilmselt enam – võib eeldada, et statistikaameti mais avaldatavates tulemustes on rändesaldo väikesem.

ÄRIPÄEV.EE

TÖÖANDJATE AASTAKONVERENTS

TUULELOHE LEND 2019: KEDA ME VALIME?

7. VEEBRUARIL 2019
MAARJAMÄE LOSSI POP-UP STUUDIOS

ESINEJAD

Eesti Vabariigi president
Lennart Meri

Elering ASi juhatuse esimees
Taavi Veskimägi

Eesti Energia juhatuse esimees
Hando Sutter

Poliitikavaatleja
Andreas Kaju

Risti koguduse õpetaja
Annika Laats

Circle K Eesti peadirektor
Kai Realo

Riigireformi SA nõukogu liige
Jüri Raidla

Majandusanalüütik
Hardo Pajula

TUULELOHE
LEND

#tuulelohelend

TUULELOHE.EE

TEHING

Rosimannusel nüüd osalus ka Rahumaa pesuäris

Kui paar aastat tagasi ilmus Reformierakonna kunagine hall kardinal välja Arsenali keskuse omanikeringis, siis hiljuti sai Rosimannusest Reformierakonna asutaja ja suurtoetaja Indrek Rahumaa kaasaktsionär rahvusvahelises pesuäris.

KOIT BRINKMANN
koit.brinkmann@aripaev.ee

Äripäev

Rahumaa suurosalusega pesuärikontserni Rootsis registreeritud emafirma European Lingerie Group AB sai 1protsendilise osalusega väikeaktsionäri lõppenud aasta novembris. "See oli suhteliselt kiire otsus, mitte pikalt planeeritud. Kui Indrek oktoobris pakkus, haarasin võimalusest kinni," sõnas Rosimannus.

European Lingerie Groupi eelmise aasta üheksa kuu käive oli 59,2 miljonit eurot ning puhaskasum 1,6 miljonit eurot.

Varem Reformierakonna kaudu Eesti poliitikat oluliselt mõjutanud Rosimannuse Lätis registreeritud SIA Ievades Nozares soetas aktsiad Rahumaa ettevõttelt Helike Holdings OÜ.

Vanad tuttavad

Rosimannus ja Rahumaa on ammu tuntud. Omal ajal oli Rahumaa Reformierakonna asutamise juures ning ta on korduvalt erakonda rahaliselt toetanud. Viimati annetas ta 2017. aasta lõpul 65 000 eurot.

Hiljuti rääkis Rahumaa Äripäevale, et Rikaste TOPis tema varanduse suuruseks arvatud ligi 19 miljonit eurot on tegelikult kümneid kordi suurem. Kuna tal on Eestis ainult üks firma ja teised välisriikides, ei kajasta rikaste edetabel Rahumaa hinnangul täit pilti.

Tehingu üksikasju Rosimannus ühelt poolt ning Rahumaa ettevõtte kommunikatsioonijuht Silver Pukk teiselt poolt ei avaldanud. Pukk oli varem pikalt tööl Reformierakonna pressiesindajana.

Rosimannusel on aga lepingu järgi võimalus suurendada oma osalust European Lingerie Group ABs kuni 2 protsendini. "Selleks oleks mul vaja leida ka täiendavaid vahendeid ja peab vaatama, kui palju lisalaenu saan lubada," lausub Rosimannus.

Kinnistute ostud

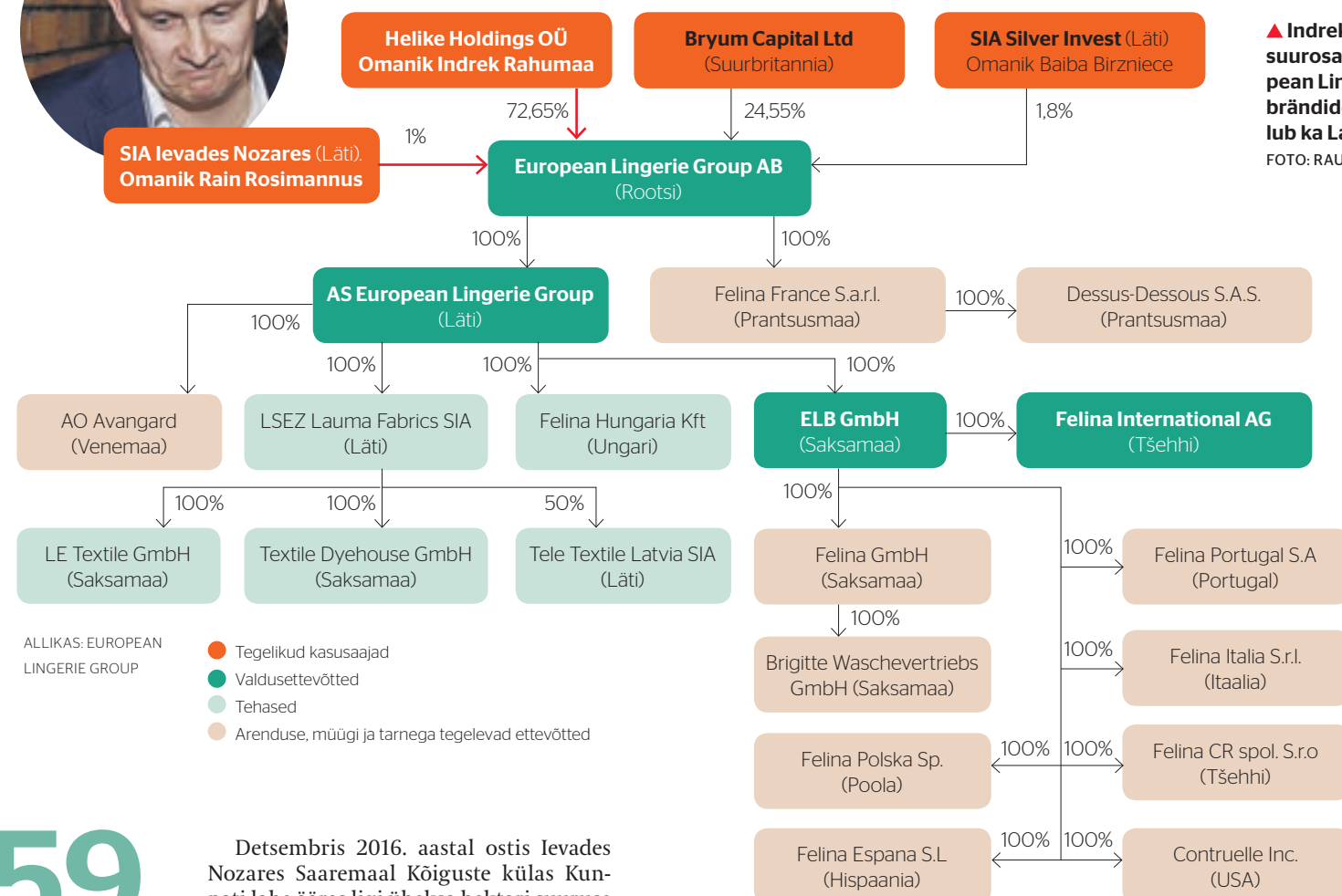
Juba 2015. aasta sügisest on Rosimannuse Läti firma registreeritud Liepaja linnas aadressile, kus asub Rahumaa pesuärikontserni kuuluva Lauma tootmine. Rosimannuse selgitusel asutas ta Ievades Nozares ühe ettevõtte ostuks, mis aga tookord ei õnnestunud.

Küll kuulus Rosimannuse Läti firmale Singapuri ettevõtte Roy & Klas PTE.Ltd, kelle kaudu Rosimannus soetas paari aasta eest 4,65protsendilise osaluse Arsenali keskuses.

SKEEM

Rain Rosimannusel osa Indrek Rahumaa suurest ärist

European Lingerie Groupi struktuur, osalused protsentides

▲ Indrek Rahumaa suurosalusega European Lingerie Groupi brändide hulka kuulub ka Lauma.
FOTO: RAUL MEE

59
miljonit eurot oli European Lingerie Groupi eelmise aasta üheksa kuu käive ja 1,6 miljonit eurot puhaskasum.

Detsembris 2016. aastal ostis Ievades Nozares Saaremaal Kõiguste külas Kunati lahe ääres ligi üheksa hektari suuruse mereäärse maatüki. Tolleaegse müügikuulutuse järgi küsis müüja selle eest 50 000 euro ringis.

Eelmise aasta suvel liikus kinnistu omandus Rosimannuse Eesti ettevõttele Input Industries Inc. OÜ. Kinnistule hüpoteeki seadud ei ole.

Ka pole hüpoteeki seadud Input Industries Inc. OÜ mullu veebruaris Noblessneri sadamalinnakus ostetud 116ruutmeetri korterile ning kahele autokohale. Võrdlevate müügikuulutuste järgi jääb tuliuue korteri hind vahemikku 300 000–400 000 eurot. Üks parkimiskoht maksab 16 000–20 000 eurot lisaks. Ka siin ei ole kinnistu-

le hüpoteeki seadud. Input Industrie Inc. OÜ-l ei olnud 2017. aasta lõpu seisuga seliste ostude finantseerimiseks rahalisi vahendeid.

Rosimannuse kinnitustel finantseeriti ostetud laenudest ja vähesel määral omakapitalist. Samuti on hüpoteek seadmisel.

Teine väikeaktsionär üks firma juhtidest

Eelmisel aastal lisandus European Lingerie Group AB-le ka teine väikeaktsionär. Läti fir-

male SIA Silver Invest kuulub 1,8protsendiline osalus. "Ei ole minu firma, kahjuks," hakkas pressisõff Silver Pukk naerma küsimuse peale, kas ta on Rosimannuse kõrval samuti omanike hulka lisandunud.

Puki sõnul kuulub Silver Invest Baiba Birzniecele, kes on praegu European Lingerie Groupi strateegia ja investorsuhete juht, kuid olnud Rahumaaga seotud ettevõtmistes juhtivatel kohtadel, enamasti finantsjuhina, juba pikki aastaid.

Rosimannus: see oli suhteliselt kiire otsus

Ennast keskmiselt edukaks äri-meheks hindav Rain Rosimannus ütles, et ei mõelnud pikalt, kui Rahumaa pakkus võimalust osaluse omandamiseks.

Järgneb kirjalik intervjuu Rain Rosimannusega.

Millistel tingimustel omandasite osaluse European Lingerie Group ABs ning miks just Indrek Rahumaa pesuäri? See oli suhteliselt kiire otsus, mitte pikalt planeeritud. Kui Indrek oktoobris pakkus, haarasin võimalusest kinni. Kasvav ettevõtte ja tundus põnev maailma sealtpoolt tunda õppida. Oleme ammused tuttavad ja mulle tema haare meeldib.

Kui palju maksis osaluse omandamine ning millistest allikatest seda finantseerisite? Tehingu üksikasju ei saa lepingu tõttu avaldada, aga ikka raha eest, tasuta ei saa siin ilmas midagi.

Kas tegemist oli optsiooni realiseerimisega, kuna SIA Ievades Nozares on juba 2015. aastal registreeritud Liepajas aadressile, millel asub ka SIA Lauuma Fabrics? Ievades Nozares sai aastaid tagasi asutatud ühe ettevõtte ostuks, mis tookord ei õnnestunud.

Kas Teil on võimalus ning plaan edaspidi oma osalust

suurendada? Mul on novembris sõlmitud lepingu järgi võimalus suurendada oma osalust kuni 2 protsendini, aga selleks oleks mul vaja leida ka täiendavaid vahendeid ja peab vaatama, kui palju lisalaenu saan lubada.

SIA Ievades Nozares soetas 2016. aastal Saaremaal kinnistu, mis eelmisel aastal liikus Input Industrie Inc. OÜ-le. Samuti ostis Input Industrie Inc. OÜ läinud aastal Noblessneri sadamalinnakus 116 m² korteri ning kaks parkimiskohta. Kinnistusraamatust nähtuvalt ei ole kinnistutele hüpoteeke seatud ning 2017. aasta lõpu seisuga ei olnud Input Industrie Inc. OÜ-l ka sellises mahus rahalisi vahendeid. Kuidas olete Input Industrie Inc. OÜ kaudu neid oste finantseerinud? Laenudest ja vähesel määral omakapitalist. Hüpoteek on seadmisel.

Lisaks asutas Teile kuuluv Väädli OÜ eelmisel aastal Põhja-Balti Usaldusfondi. Kuidas Te iseloomustaksite poliitikat lahkumise järel enda edukust äris? Keskmiseks. Esimestel aastatel oli palju õhinapõhist katsetamist ja õppetunde. Nüüd võtan vähem ette. Hooldekodule läheb põhiaur ja see kõik on alles varases kasvufaasis. Ka teiste investeeringute edukust saab hinnata alles väljumisel.

15 January 2019
00:00:00 UTC

AAAAAA-C4HURI
AAKQOT-L6HKEE
PLO2BK-DFE4OJ
R7QVE6-L5B5ES
N5IJX4-4GYB2
K7N7RS-HJNGUL

guardtime
guardtime.com

LÜHIDALT

Eesti piimatoodetele avati Tuneesia turg

Alates sellest aastast on piimakäitlemis-ettevõtetele võimalik eksportida oma toodangu Tuneesiasse. Veterinaar- ja toiduameti kauplemis-, impordi- ja ekspordiosakonna juhataja Regina Pihlaka sõnul hakkas turg avanema juba eelmisel suvel. "Nüüdseks on Tuneesia importnõuete alusel koostatud sertifikaadi vorm, mille alusel Eesti piimakäitlemisettevõtted saavad eksportida oma tooteid," selgitas Pihlakas.

Suured riigid nullisid Euroopa autoturu kasvu

Detsembri tulemused kahandasid uute sõiduautode müügi kasvu Euroopa Liidu riikides 2018. aastal 0,1 protsendile, teatas Autode Müügi- ja Teenindusettevõtete Eesti Liit. ELis müüdi 2018. aastal kokku veidi üle 15 miljoni uue sõiduauto, mida oli 0,1% rohkem kui 2017. aastal. Automüük kasvas suurematest turgudest vaid Prantsusmaal (3%) ja Hispaanias (7%). Suurbritannias kahanes uute sõiduautode müük võrreldes 2017. aastaga koguni 6,8%, Itaalias 3,1% ja Saksamaal 0,2%.

UUS AASTA, UUS SERVER

Fujitsu PRIMERGY
TX1330 M3 Tower Server

1325€ + km

Terviklahendus:
eelhäälestus ja ülespanek

Nõustamine: it-lahendused@telia.ee
Pakkumine kehtib kuni 31.01.2019

HINNA SEES
**WIN
SERVER
2016**

FUJITSU Microsoft

SEADUSEELNÕU

Tankistide seadus piiraks 44 000 ett

Justiitsministeeriumi tankistide seaduse planeeritavad piirangud teeksid elu raskeks nende ettevõtete juhatuse liikmetel, millel on majandusaasta aruanne esitamata. Selliseid ettevõtteid on rohkem kui 44 000.

KRISTEL HÄRMA
kristel.harma@aripaev.ee

Äripäev

Justiitsministeerium plaanib variisikute vastu võitlemiseks mitut reformi, mis piiravad isikuid, kes kuuluvad selliste ettevõtete juhatusse, mis ei ole esitanud majandusaasta aruannet või maksudeklaratsiooni. Üks punkt loeb sellise osatühingu osa müügi-tingingu tühiseks. Teine oluline piirang takistab firma juhatusse pääsemast isikutel, kes on mõne teise sellise ettevõtte juhatuses, millel on majandusaasta aruanne või mak-sudokumendid esitamata.

Advokaadibüroo Sorainen partner ja Eesti Advokatuuri äriõiguskomisjoni esinaine ning maksejõuetusõiguse revisjoni töörühma liige Karin Madisson märkis, et eelmise aasta novembri seisuga oli majandusaasta aruanne esitamata 44 032 osatühingul ja aktsiaseltsil ehk ligikaudu 23 protsendil äriühingutest.

Riik ärgu sekkugu

“Minu meelest peaks riik sekkuma eraõiguslikesse suhetesse nii vähe kui võimalik,” sõnas Graanul Investi suuromanik Raul Kirjanen, kes kuulub 17 äriühingu juhatusse. Kirjaneni sõnul on praegune poliitika areng, kus riik sekkub juba obsessiivselt ettevõtete ja eraomanike vabadusse, selgelt häiriv ja majanduskeskkonnale kahjulik. “Olgu selleks siis piirangud oma põllumaa-ga majandamisel, oma metsa majandamisel, nüüd ka ettevõtete müügil ja juhatuse töös osalemisel,” sõnas Kirjanen.

Kirjanen märkis, et majandusaasta aruande esitamine on toiming, mis on eelkõige oluline ettevõtte kreditoridele. “See on eraõiguslik suhe ja peaks selleks ka jää-

► Seitsme äriühingu juhatusse kuuluva Rain Rannu sõnul ei rõõmusta planeeritavad piirangud välis-investoreid.

FOTO: ANDRES HAABU

23

protseinti äriühinguid puudutaksid justiitsministeeriumi tankistide seaduse planeeritavad piirangud.

ma. Ma ei näe, et olukord oleks selles valas meil nii halb, et riik peaks nii agressiivselt sekkuma.”

Kreditoride ja lepingupartnerite asi

Kirjaneni hinnangul peaks majandusaasta aruande esitamata jätmisele reageerima kreditorid ja lepingupartnerid, mitte riik. “Ma usun, et valdavas osas laenulepingutes on selle kohta ka mehhanismid olemas,” ütles ta. Kirjanen lisis, et teine tasand selles on kõikide juhatuse liikmete võimalus ja võimekus tegelikkuses neid protsesse ja seda, mida see endaga kaasa toob, mõjutada. “Näiteks omanike eriarvamus audiitoriga, mis võtab aega.”

Kirjanen soovib selle seaduseelnõu taustal poliitikutele enne millegi otsustamist see hoolikalt läbi kaaluda. “Päris kõiki hullumeelseid ideid ei ole vaja seaduseks vormida.”

Karin Madisson nõustus, et tankistide kasutamise piiramine on vajalik ja selle-

ga tuleb tegeleda, aga ka tema hinnangul ei ole eelnõus pakutud meetmed selle eesmärgi saavutamiseks sobivad ja proportsionaalsed. Majandusaasta aruande esitamata jätmise probleemiga saaks riik Madissoni hinnangul tegeleda oluliselt efektiivsemalt ka muid meetmeid kasutades: kas või juhatuse liikmeid ja ühingut trahvides ja saneerimismenetluse algatamisele keeldu seades.

Madisson märkis, et kuna väidetavalt kasutab tankiste vaid veidi üle 5 protsendi kõigist tegutsevatest ühingutest, tuleb tankistide kasutamise takistamiseks reegleid kehtestades arvestada, kuidas mõjutab see teiste, tankistidega mitteseotud isikute huve. “Selliste oluliste ettevõtlusvabaduse ja omandiõiguse piirangute seadmisel on oluline silmas pidada suurt pilti ning selle eelnõu puhul ei ole seda tehtud,” tõdes ta.

Madissoni hinnangul on soov kehtestada osade võõrandamisele ja juhatuse liikmena tegutsemisele automaatselt pii-

rangud väga problemaatiline. Tema sõnul kahjustavad praegu pakutud meetmed nii omandiõigust kui ka ettevõtlusvabadust ning toovad väga palju ebaselgust. “Näiteks räägitakse eelnõus muude dokumentide esitamise kohustuse täitmata jätmisest. Ebaselgeks jääb, millised on need muud dokumendid. Osaluse omandamine peab olema võimalik turvaliselt heausksele ostjale,” selgitas ta.

Samal ajal on ühinguõiguse ja maksejõuetusõiguse revisjonide käigus välja pakutud mitu meetet, kuidas võidelda tankistide ja majandusaasta aruande esitamata jätmise vastu. “Mina loodan, et lõpuks luuakse pankrotiombudsmani institutsioon, millest on juba kaua räägitud. Tema kontrolliks selliseid olukordi ja aitaks menetluste tegemisel, et pahatahtlikult käituvaid isikuid vastutusele võtta. Samuti aitaks selliseid olukordi lahendada omanike vastutuse suurendamine maksejõuetuse korral.”

TRANSPORT

Tallinn lõpetab raskustes bussifirmaga leppe

Tallinna linnavalitsus lõpetab lepingu ettevõttega MRP Linna Liinid, kuna neil on raskusi busside eest liisingumaksete tasumisega, kirjutab ERR.

Abilinnapea Kalle Klandorff ütles eile linnavalitsuse pressikonverentsil, et leping lõpetatakse 1. veebruarist.

Tema sõnul valmistatakse ette kogu linnatranspordi kor-

raldamise üleandmist Tallinna Linnatranspordi ASile.

Raepress teatas, et Tallinna Linnatransport võtab 1. veebruarist üle MRP Linna Liinide teenindatavad 11 bussiliini.

Klandorffi sõnul saatis liisingufirma 15. jaanuaril linnale kirja, milles informeeris, et MRP Linna Liinid ei saa krediitdialutusele kuuluvaid bus-

se edasi kasutada, sest ettevõtte hakkab MRP Linna Liinidelt endale kuuluvate busside valdust üle võtma. “Saatsime seejärel MRP Linna Liinidele kirja, kus palusime selgitust. Saime sellele vastuse, kus firma palus sõitjateveo avaliku teenindamise lepingu lõpetamist alates 1. veebruarist 2019,” selgitas Klandorff.

Tallinna transpordiameti ju-

hataja Andres Harjo nentis, et amet tegi juba mullu suvel firmale pöördumise, kus paluti selgitust seoses firma finantsraskustega. “Saime vastuse, et firmal on hetkelised finantsprobleemid, kuid nendega tegeletakse. Tänavu 8. jaanuaril teatati aga, et nad ei ole suutnud saavutada kokkulepet liisingufirmaga,” rääkis ta.

Tallinna Linnatranspordi juht Deniss Boroditš mõnits, et nendele on see eriolukord, sest see on firmale täiendav maht, seda just tehnika osas. “Me peame suurendama nii veeremi kui ka töötajate arvu märkimisväärselt. Meil on vaja täiendavalt leida 50 bussi ja 125 bussijuhti,” tõdes ta. “Selleks korraldame hanked, et oleksime valmis

1. veebruaril need liinid üle võtma ja linlasi teenindama.”

Äripäev kirjutas oktoobris, et Tallinnalt miljoneid eurosid dotatsiooniraha saava MRP Linna Liinid maksuvõlg on suvest saadik kiiresti kasvanud, skandaalse äri-mehe Aivo Pärnaga seotud ettevõtte oli siis riigile võlg üle paarisaja tuhande euro.

ÄRIPÄEV.EE

NÜÜD KA MEESKONNAKOOLITUSED!

www.360.ee

Ettevõtte juhatust

Piirangud võivad viia siit investeringud, mille meelitamiseks on vaeva nähtud

Ingelinvestor ning Mobi Solutionsi ja riskifondi Superangel asutaja Rain Rannu kuulub seitme äriühingu juhatusse. Justiitsministeeriumi planeeritavatest muudatustest ei olnud ta teadlik, kuid hindas, et välisinvestoreid Eesti majanduskeskkonna omapärased piirangud ei rõõmusta.

“Kui Eesti teeb mingisuguseid jäiku üliebatavalisi äriseadustiku muudatusi, siis välisinvestorite seisukohast muudab see kindlasti Eesti majanduskeskkonna tehnoloogiainvesteeringute tegemisel vähem atraktiivseks,” oli Rannu kindel. “Üldjuhul ollakse tehnoloogiainvesteeringute maailmas harjutud teatud üldiste põhimõtetega,” selgitas Rannu. Tema

hinnangul võib see viia selleni, et rohkem ettevõtteid registreeritakse teistesse piirkondadesse, mille õigussüsteemiga on investorid harjunud. “Start-up’id on viimase kolme aasta jooksul teinud väga suure hüppe. Taxify ja mitu teist noort start-up’i on veennud välisinvestoreid investeerima Eesti juriidilistesse kehadesse ja sellised ebastandard- sed asjad võivad selle töö lõpuks ära nullida.”

“Ükski välisinvestor ei taha investeerida juriidilisse süsteemi, kus temast olenemata põhjustel võib olla ettevõtte väärtus väikesem,” lisas Rannu ja märkis, et üldiselt ei ole mõistlikud muudatused, mille puhul ei ole läbi mõeldud, kuidas need mõjutavad välisinvesteeringuid.

Ettepanekuid variisikute vastu võitlemiseks Rannu väljapakkuda ei osanud, sest tema sõnul ei ole idufirmade maailmas nende kasutamine levinud. “Investeeringud tehakse konkreetsetesse asutajatesse ja igasugune variisik on tehnoloogiainvesteeringute maailmas automaatselt punane lipp, mille puhul investeerimist ei tehta. Meie puhul on pigem küsimus, et ega nüüd mingi muu probleemiga võitlemise pärast ei tehta kõigi normaalse tehnoloogiafirmade elu ras- kemaks,” ütles Rannu. Ta märkis, et on nõus, et majandusaasta aruanne peab olema esitatud, ja investeerimisfondina nõuavad nad oma idufirmadelt aru- annet igal kuul.

Ma ei näe, et olukord oleks selles vallas meil nii halb, et riik peaks nii agressiivselt sekkuma.

17 äriühingu juhatusse kuuluv Graanul Investi suuromanik Raul Kirjanen

Ministeerium ootab ettepanekuid probleemi lahendamiseks

Justiitsministeeriumi eraõiguse talituse juhataja Indrek Niklus ütles eelmisel nädalal Äripäevale, et variisikutega skeemide takistamisel ei saagi välistada, et mõned pakutud lahendused võivad tekitada ebamugavusi ka ausale ettevõt- jale.

Ta selgitas, et eelnõu eesmärk oli pakkuda ennetavaid abinõusid, sest lihtsam on te- gused ära hoida kui hiljem tegelikke teo toimepanijaid ta- ga otsida.

“Eelnõu kooskõlastusele esi- tamisel oligi soov teada saa- da, kas ettevõtluskeskkond on valmis sedalaadi ebamugavu-

si taluma, et oluliselt vähen- dada variisikute kasutamise võimalusi ja seeläbi veelgi suurema kahju tekkimist just ausatele ettevõtjatele,” ütles Niklus.

Ta märkis, et tuleb jõuda üks- meelele, kas pidada variisikute tõttu tekitatud kahju Eesti ette- võtlusele “säaseks” või “elevan- diks”. “On ju seni ettevõtlus- organisatsioonid korduvalt justiitsministeeriumiga koh- tumistel kinnitanud, et vari- isikutega seotud väärkäitumise- te hulk ja seeläbi ausatele ette- võtjatele tekitatud kahju on nii- võrd suur, et vaja on kasutuse- le võtta äärmuslikud ja ranged

abinõud.” Niklus lisas, et väl- ja pakutud lahenduste puhul ongi soovitud algatada ühis- kondlik arutelu, kas need abi- nõud on piisavad ja efektiivsed või hoopis ülemääraseid ja eba- vajalikud.

Niklus märkis, et tegemist on ikkagi alles eelnõu kooskõlasta- misega, mille eesmärk ongi ko- guda arvamusi ja seisukohti, et välja selgitada, kas eelnõus pa- kutud lahendused on sobivad ja eesmärgipärased. Tema sõ- nul on arutelu ja kriitika tervi- tatav, kuid teretulnud on lisaks sellele ka võimalike lahenduste pakkumine, et probleeme pare- mini ja sobivamalt lahendada.

TAASTUVENERGIA

Viimastel nädalatel tuli päikesejaamu robinal juurde

Mullu 31. detsembriga lõppes uutele üle 50 kilovattise võimsusega elektrienergia tootmis- seadmetele võimalus pāāse- da senisesse taastuvenergia toetusskeemi, mis tõi juurde li- gikaudu 100 megavati ulatu- ses päikeselektrijaamu, tea- tas Elering.

Koos varem valminud jaama- dega ulatub päikesest elektrit tootvate elektrijaamade kogu- võimsus 2019. aasta alguse sei- suga ligikaudu 110 megavatini.

Viimase kahe nädalaga re- gistreeris Elering 165 uut päike- sejaama, mis olid detsembri lõ- pus valmis elektrienergia toot- miseks, aga millel tuleb taastuv- energia toetuse saamiseks lõpu-

165

uut päikesejaama lisan- dus kahe nädalaga.

le viia toimingud oma võrgu- ettevõtjaga.

Lisandunud päikeseelektri- jaamade keskmine võimsus on 380 kilovatti, suuremate, üle 500 kilovattise võimusega päi- kesejaamade arv ületas 40 piiri.

Eestis on praegu üle 1600 päikeseelektrijaama, millest enamiku moodustavad väike- sed eramajade katustele pai-

galdatud päikesepaneelid. Kuni 50 kilovattised tootmis- seadmed saavad toetusskeemi pääsemist taotleda 2020. aasta lõpuni.

2017. aastal moodustas päi- kesejaamade toodang Ees- tis toodetud taastuvenergiast 0,3 protsenti ja mullu 0,9 prot- senti. Lähematel aastatel võib toodang kasvada aga 4–6 prot- sendini taastuvenergiast.

Taastuvenergia toetus ulatub päikeseenergia tootjatele, nagu ka teistele taastuvatest allika- test elektrit tootvatele jaama- dele, 53,7 euronit megavatt-tun- ni kohta. Toetust saab 12 aasta jooksul alates toetuse saamise õiguse tekkimisest.

ÄRIPÄEV.EE

turundustreff koolitused

Tehisintellekt ja andmeanalüütika turunduses
Growth hacking, CRO ja müük internetis
Internetiturundus algajatele
Internetiturunduse asjatundja arenguprogramm

e-maili turundus
google adwords
kodulehe optimeerimine SEO
google analytics
reklaam facebookis
wordpress

www.turundustreff.ee

POLIITIKA

Rootsi võib saada valitsuse

Rootsi valimised toimusid eel- mise aasta septembris ja nüüd paistab, et riik võib saada lõ- puks ka valitsuse, kirjutas Yle.

Vasakpartei teatas, et ta ei ta- kista sotsiaaldemokraat Stefan Löfveni valimist peaministriks.

Löfven kavatseb moodusta- da valitsuse keskkonnaparteiga.

Rootsi parlament kavatseb hääletada peaministri küsi- must reedel, vasakpartei juhi Jo- nas Sjöstedti sõnul jätab nende partei hääletussedelid tühjaks.

Keskpartei ja liberaalid lu- basid nädalavahetusel Löfveni toetada, kui valitsus teeb nei- le programmis mõõndusi. Toe- tamise tingimus oli, et vasak- partei ega Rootsi demokraadid ei pääseks valitsuse poliitikat mõjutama.

ÄRIPÄEV.EE

LÜHIDALT

Kovalenko ja BLRT vaidlus läheb uuele ringile

BLRT kohtuvaidlus Anastassia Kovalenkoga magistritöös ja intervjuus avaldatud faktiväi- dete õigsuse üle jätkub riigikohtus. Kohtuasi sai alguse 2017. aasta sügisel, kui BLRT läks kohtusse, sest Kovalenko magistri- töö ja raadiosaates “Delovõje ljudi” antud in- tervjuu sisaldas ettevõtte hinnangul BLRT aastaaruandluse kohta ebaõigeid väiteid. Kovalenko advokaat taotleb ringkonnakohtu otsuse tühistamist. Tema hinnangul peab jõustuma esimene otsus, mille tegi Harju maa- kohus, kes jättis BLRT hagi rahuldamata. Alter- natiivselt taotleb Kovalenko advokaat riigikoh- tult täiesti uue otsuse tegemist, millega lüka- takse BLRT hagi täies mahus tagasi.

Olainfarmi müük kasvas oodatust vähem

Olainfarm suutis mullu käivet kasvatada ning mitmel sihtturul müüki detsembris mitme- kordistada. Ettevõtte jäi enda ootustele aga alla, selgus börsiteatest. Esialgsetest tulemustest selgus, et detsembris kasvas konsolideeritud müük 10%, 11,1 miljoni- ni mulluse sama ajaga võrreldes. 2018. aasta müük suurenes 8%, 123,6 miljoni euronit. Ettevõtte ei suutnud oma prognoose siiski täi- ta. 2018. aasta konsolideerimata käibeks oo- dati 96 miljonit eurot ning konsolideeritud käi- beks 130 miljonit eurot.

Kas sa usud, et Sinu luua on ettevõtte edu? Ja kõik eesmärgid on võimalik täita, kui seda soovida ja selle nimel tegutseda?

USS Security

USS Grupi areng ja ambitsioonikas kasv loob võimaluse kutsuda meie meeskonnaga liituma Sind – innovaatilist lähenemist ning aktiivset panustamist väärtustav **PEARAAMATUPIDAJA, finantsdirektori abi.**

USS grupi ettevõtted USS Security Eesti AS, USS Haldus OÜ ja Techno Life OÜ pakuvad oma klientidele kaasaegseid teenuseid ning parimaid tehnoloogilisi lahendusi. USS Security Eesti AS on juhtiv valve- ja turvavaldkonna ettevõtte, kus ettevõtte edu nimel tegutseb üle 1 000 inimese. Techno Life OÜ on kiirelt kasvav ja innovaatiline tehnoloogiaettevõtte. USS Halduse hooldus- ja haldusteenused tagavad meie klientide kinnisvara täieliku heaolu.

OLULISED VALDKONNAD, KUS SA SAAD PANUSTADA ETTEVÕTTE EDUSSE:

- USS Gruppi kuuluvate ettevõtete raamatupida- mise eest vastutamine, sealhulgas kuu sulgemis- protseduurid, maksude arvestus ja deklareerimi- ne, muud vastutusrikkad raamatupidamiskanded;
- raamatupidamisalaste aruannete koostamine, sh konsolideerimine, majandusaasta aruande koos- tamine ning audiitoritega suhtlemine;
- Sul on oluline ja väärtuslik roll uutes arendus- projektides kaasa rääkimises ja tegutsemises finantsjuhtimise- ja ettevõtteüleste protsesside efektiivsemaks muutmises;
- koostöö USS Security Eesti AS-i, USS Haldus OÜ ja Techno Life OÜ töötajatega ning oma mees- konda kuuluvate raamatupidajatega.

MEIE VÄÄRTUSTAME SINUS JÄRGMIST:

- Sa oled väga kohusetundlik, võtad vastutust, oled orienteeritud lahendustele, soovid panusta- da igal sammul ettevõtte edusse;
- sul on „omaniku“ mõtteviis ehk sa annad alati parima ettevõtte hüvanguks;
- sul on haridus finantsvaldkonnas;

- oled vastutanud raamatupidamise eest suure tegevusmahuga ettevõttes;
- kasuks tuleb eelnev kogemus arendusprojektide juhtimisel ja läbiviimisel;
- räägid ja kirjutad väga heas eesti keeles.

MEIE PANUS SINUSSE:

- Sa saad olla oluline osa kiiresti arenevast edu- meelsest ettevõttest ja anda oma panus sellise ettevõtte edusse;
- me hindame sinu innovatiivseid ideid ettevõtte parendamiseks ja arendamiseks ja toetame nen- de elluviimist;
- Sa saad tegutseda valdkonnas, mis on vastu- tusrikas ja samas võimalusterohke – Sinu enda aktiivsus ja innovatiivsus loob võimalusi arenguks ja panustamiseks;
- konkurentsivõimeline töötasu ja tulevikus või- malus kujundada oma sissetulek vastavalt oma panusele;
- töökoht Tallinna kesklinnas, sõbralik ja toetav meeskond;
- meiega liitudes saad sa olulise panuse oma aren- gusse, võimaluse ise arendada ettevõtet ja saavu- tada isiklikku edu ning osa saada ettevõtte edust.

Kandideerimiseks saada CV personal@uss.ee või kandideeri läbi CV keskuse. Kandideerimise tähtaeg 28. jaanuar 2019.

ARUTELU

Eesti ettevõtetus 30: defitsiit, vangikong ja võlglasele vastu pead

Eesti väike- ja keskmiste ettevõtjate assotsiatsiooni (EVEA) 30. sünnipäeval rääkisid ettevõtjad, kuidas oli äri ajada kümneid aastaid tagasi ja kuidas on seda teha nüüd.

ELIISA MATSALU
eliisa.matsalu@aripaev.ee

Äripäev

Lavale astusid taasiseisvunud Eesti esimese erataksofirma ESRA juht ja omanik Heiti Gross ning Taxify kaasasutaja Martin Villig, Hansapanga asutaja Jüri Möis ja Londonis resideeruva finantsidu Monease pealik Norris Koppel ning ettevõtja Hans H. Luik.

Pakkide viisi pabereid ja ainult defitsiit

1987. aastal esimese taksofirma ESRA asutanud Heiti Gross meenutas, et tahtis saada taksoäris suureks tegijaks. Mõte asutada oma firma tuli sellest, et ta oli töötanud 14 aastat taksoargis ning tundis sel ajal palju teisigi juhte.

Siis käis aga äri ajamine hoopis teisiti kui tänapäeval. Gross meenutas, et äri käivitamise tegi raskeks tõsiasi, et pea mitte midagi ei olnud saadaval. Defitsiit olid autorehvid, taksomeetrid, plafoonid. Palju tuli endal välja mõelda ja kokku kraapida. "Tänapäeval on aga nii, et kui on raha, pole üldse mingit probleemi," ütles ta.

Kõva sõna oli Grossi sõnul see, kui ESRA sai endale raadiojaama sageduse loa. Eestis luba ei väljastatud, vaid selleks tuli minna Moskvasse sideministeeriumisse. "Ei usutud, et selle saame, aga saime," ütles Gross.

Probleemne oli ka paberimajandus. ESRA tippphetkel oli töö umbes 700 taksojuhiti. "Inimesed tulid meie juurde oma eraautodega. Selleks, et neid tööle võtta, pidime vormistama pakkide viisi pabereid. Aga mis teha, aeg oli selline," rääkis Gross.

Tänapäeval on taksondusäri muutunud vaat et kardinaalselt. Näiteks kui ESRA-l oli omal ajal kaks dispetšerit – üks Olümpia hotellis ja teine lennujaamas –, siis tänapäeva Eesti suurimal taksofirmal Taxifyl pole ühtegi dispetšerit.

Taxify üks asutajatest Martin Villig naljatles, et üheks sarnasuseks ESRAga võib pidada seda, et ka Taxify alustas oma tegevust Tallinnas. Kasvukiirus on aga meeletult erinev – ainuüksi eelmisel aastal alustas Taxify tegevust 6–7 riigis. "Täpselt enam ei mäleta, mitmes," sõnas Villig.

Gross märkis, et nii 30 aastat tagasi kui ka praegu on äris läbilõõmiseks vaja ettevõtlikkust ja töökust. Üks ühine joon 30 aasta taguse ja praeguse aja Eesti taksondusel on aga veel. Nimelt töötas 1980. aastate lõpus Tallinna ettevõtlusosakonnas Tiit Villig, kes on Martin ja Markus Villigu isa. Tiit Villigu üks kohustus oli kontrollida, kas ESRA juhtidel on paberid korras.

Pooled pankurid pandi vangi

Kunagise Hansapanga üks asutaja Jüri Möis rääkis, et 30 aastat tagasi oli pangandusmaailm hoopis teistsugune kui praegu. "Rahareformi ajal oli Eestis 43 panka. Ühiskond oli läbipaistmatu ja pooled pankurid pandi vangi, sest nad olid kurjategijad," rääkis Möis. "Ka EVEA-l oli ju tollal oma pank, ometi selle juhte te täna siia kutsuda ei tahtnud," naljatles ta.

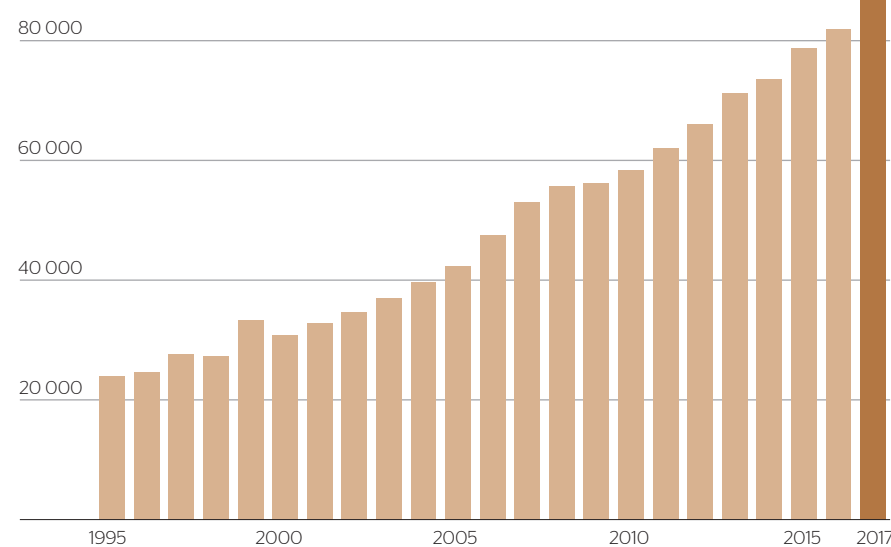
Mõisa sõnul oli vanasti panganduses

STATISTIKA

Kuhu Eesti ettevõtetus jõudnud on?

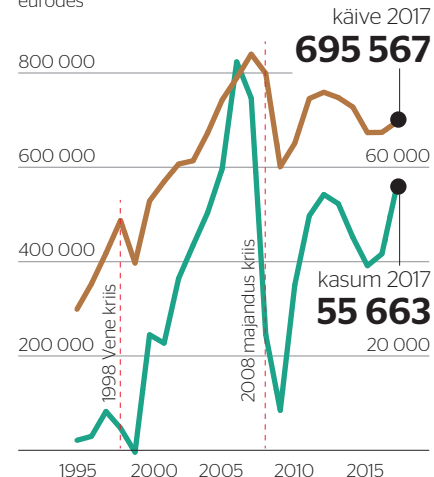
Ettevõtete arv neljakordistunud

88 186

Kasumlikkus viimastel aastatel taas paranenud

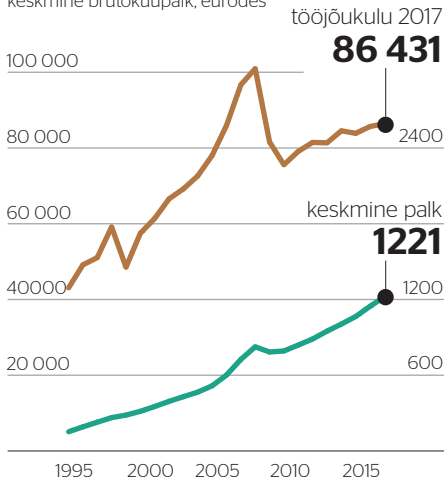
keskmised majandustulemused ettevõtte kohta eurodes

ALLIKAS: STATISTIKAAMET, ÄRIPAEV

Vaid kriis peatas korrald

keskmine tööjõukulu ettevõtte kohta ja keskmine brutokuupalk, eurodes

MIS ON MIS EVEA

Eesti väikeste ja keskmiste ettevõtjate esindusorganisatsioon.

Asutatud 1988. aastal

Eesmärk on esindada ja kaitsta väike- ja keskmiste ettevõtjate huve ning tugevdada oma liikmete konkurentsivõimet.

kolm peamist asja teisiti kui praegu: polnud interneti, mobiile ega võlaõigusseadust. "No kuidas sa annad laenu, kui seadusi pole? Ütleme, et anname vastu pead, kui tagasi ei maksa?" meenutas ta.

Lõpuks sai Hansapank äri käima. 1992. aastal oli panga klientide varade väärtus kokku 27 miljonit krooni. "Praegu on see summa mu raamatupidaja päeva liimit," naljatles Möis. Ent tol ajal oli summa

suur – 10% Eesti pangandusturust oli Hansapanga käes.

Inglismaal töötav fintech'i esindaja Monease juht Norris Koppel ajab tänapäeval hoopis teistsugust pangandusäri kui Jüri Möis 30 aastat tagasi. Tehnoloogia on arenenud niivõrd, et kui tõmbad alla Monease äppi, saab klient välismaal avada pangakonto vaid kahe minutiga. "Me oleme mobiilne pank ja tahame nn tavapangad välja vahetada," rääkis Koppel. "Kui astud välismaal tänavalt mõnda panka sisse, siis läheb reeglina paar kuud kuni pool aastat aega, et muutuda kliendikõlblikuks. Meie võtame selle probleemi ära," märkis Koppel.

Äri püsti panemiseks Koppeli sõnul nad jalgratast leiutama ei pidanud. See tähendab, et selle asemel, et mõni uus pangandusvorm välja mõelda, keskenduvad nad kohalike pankadega partnerlusele. Enamik kliente asub praegu Inglismaal, Saksamaal,

▲ 1980. aastatel tegi äri käivitamise raskeks tõsiasi, et pea mitte midagi ei olnud saada. Nüüd ainult mine ja osta, rääkis taksofirma ESRA asutanud Heiti Gross.

FOTOD: LIIS TREIMANN

Prantsusmaal ja Hispaanias, Eestis kliente eriti pole.

Ikka veel äraostmatu

Ekspress Grupi omanik Hans H. Luik meenutas, et 30 aastat tagasi oli ühiskonnal meedia vastu tohutu usaldus. "Ma ei kujuta ette, et see usaldus kunagi tagasi tuleb. Praegu on meediat palju, kuid maine pole kõige parem. Aga mis siin nutta," rääkis ta. Vähe-malt üks asi on meedias Luige sõnul jäänud samaks. Nimelt on tema sõnul Eesti meedia olnud alati äraostmatu.

Luik meenutas, et aastaid tagasi kuulis ta kuulujuttu, justkui saaks konkureerivas lehes raha eest endale artiklit osta. Selle tõendamiseks tegi ajalehtede liit eksperimendi, lastes ühel väikeettevõtjal proovida raha eest artiklit lehte saada. "Sellise telefonikõne peale suunati ta reklaamiosakonda," ütles Luik.

▲ “No kuidas sa annad laenu, kui seadusi pole? Ütleme, et anname vastu pead, kui tagasi ei maksa?” meenutas Jüri Mõis panganduse algusaegu. Norris Koppelit ajas Jüri Mõisa jutt naerma.

◀ Ekspress Grupi omanik Hans H. Luik meenutas, et 30 aastat tagasi oli ühiskonnal meedia vastu tohutu usaldus.

TASUB TEADA

EVEA tunnustas väikesemaid tublisid ettevõtteid

Eesti väikeste ja keskmiste ettevõtjate esindusorganisatsioon EVEA konkursi “Eesti ettevõtlik vaim” võitjad

Žüriisse kuulusid lisaks EVEA esindajatele Eesti Konsultantide Assotsiatsiooni, maakondlike arenduskeskuste võrgustiku ja maaeluvõrgustiku esindajad. **Kandidaate** laekus kokku 39.

Põlvkondade ühisjõud – aasta pereettevõtte:

Matogard OÜ. Eesti kapitalil põhinev taime- ja lillemuldasid tootev ettevõtte tegutseb alates aastast 1994. Töodes aitab kaasa 6 pereliiget, aga kaasatud on ka nooremad – lapselastest vana-vanemateni ehk 4 põlvkonda töös. Tegutseb Pärnumaal Toris.

Parim naisettevõtja:

Merle Laidro, OÜ Edelstein. Tootnud kivitaspindu aastast 2004. Tööd valmivad peamiselt graniidist, marmorist ja paekivist. Tegutseb Pärnumaal Audrus.

Maa sool – aasta maaettevõtja: OÜ Liisbet Invest. Toodab alates 2006. aastast erinevaid betoontooteid, mis on leidnud koha Stockholmist ja Eesti staadionitel, Soome, Rootsi ja Eesti kortermajades ja mujalgi. Tegutseb Ida-Virumaal Jõhvi vallas.

Parim start – aasta edukaim alustav ettevõtte: GianTapes OÜ. Eestis ainuke fil-

mitreileritele muusikat kirjastav ettevõtte. Peamised sihtturud on Suurbritannia ja USA. Ettevõtte muusikat on kasutatud enam kui saja erineva Hollywoodi filmi reklaamimiseks (nt “Captain Marvel”, “Aquaman”, “Blade Runner 2049” jne). Tegutseb Hiiumaal. **Koostöö veduri auhind: Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit.** Saab kohalik organisatsioon või erialaühendus, kelle ühine tegu või tegevus on märkimisväärselt edendatud kohalikku elu ja väikeettevõtjate vahelist koostööd. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit on mitte-

tulundusühing, mis väärtustab, hoiab ja arendab paikkondlikke eripärasid arvestades rahvuslike käsitöötraditsioone kui kultuurinähtust ja elatusallikat. Tegutseb üle Eesti.

Ettevõtlike sõber 2018:

EV100 korraldajad. Korraldustoimkonda juhtis Jaanus Rohumaa, Toomas Kiho tüüritud juht-rühma kuulusid veel Tiit Pruuli ja Margus Kasterpalu.

Sooloettevõtja auhind aasta parim iseendale tööandjale jäi tänavu välja andmata.

ALLIKAS: EVEA

Uus fiiberlaser 6 kW

www.plasmapro.ee

**LASERLÕIKUS
PLASMALÕIKUS
GAASILÕIKUS
PAINUTUS**

Staadioni 2, Paikuse | Plaadi 1, Pärnu
info@plasmapro.ee | www.plasmapro.ee

LADUKS

www.laduks.ee

**TÖÖSTUSUKSED
TULETÕKKEUKSED
LAADIMISSEADMED**

MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS

5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE

tel 6 803 505 mob 56 505 898 info@laduks.ee

RAAMATUPIDAMINE

E-arvetele üleminek mõjutab enim väike- ja mikroettevõtteid

Suve hakul kehtima hakkav seadusemuudatus, mis näeb ette, et riik aktsepteerib üksnes e-arveid, mõjutab rahandusministeeriumi andmeil umbes 46 000 ettevõtet.

PILLE IVASK
pille.ivask@aripaev.ee

Äripäev

Kui 2017. aasta alguses jõustunud raamatupidamise seaduse järgi peavad alates 2017. aasta 1. märtsist kõik avaliku sektori asutused olema võimelised e-arveid vastu võtma, siis alates 1. juulist aktsepteerivad riigiasutused üksnes e-arveid.

Rahandusministeerium on varem teatanud, et era- ja avaliku sektori vahel liigub 19% arvetest e-arvena, 64% PDF-arvena ja 17% paberarvena. Seesuguseid arveid on aastas kokku 2 miljonit. Seega liigub ligi 83% arvetest arve esitaja ja saaja vahel elektrooniliselt.

Rahandusministeeriumi halduspoliitika asekanstler Raigo Uukkivi selgitas, et suurem osa ettevõtetest, nende seas kõik keskmised ja suured ettevõtted, kasutavad raamatupidamises müügiarvete koostamiseks majandustarkvara. Neis on e-arvete saatmise võimekus olemas, mis tähendab ettevõtjale üksnes täiendava mooduli tellimist või kasutusele võtmist.

Paljud suuremad ettevõtted on Uukkivi sõnul majanduslikel põhjustel loonud juba ise e-arvete saatmise ja vastuvõtmise võimaluse.

Näiteks ütles Merko Ehituse kommunikatsioonijuht Kätlin Kaasik, et ettevõtte on valmis üleminekuks e-arvetele. "Oleme ettevõttes digitaliseerimisega pikalt tegelenud, kasutame e-akte ja muud taolist, mistõttu e-arved ei kujuta probleemi," kinnitas ta.

Siiski on ka ettevõtteid, kes ei kasuta majandustarkvara. Seesuguste firmadele on riik loonud e-arveldaja keskkonna, kus saab saata avalikule sektorile e-arveid tasuta, piiramatus koguses ja tähtajatult. "Seega soovi korral saab hakata e-arveid saatma investeringuid tegemata," selgitas Uukkivi.

Investeering tasub ära

Selveri äriarvestuse juhi Kristjan Andersoni sõnul Selverit üleminek paberivabadele arvetele ei mõjuta, sest digitaalsete arvete esitamise ja vastuvõtmise võimekus on Selveril juba 2014. aastast. "E-arveid esitame juba praegu neile partneritele, kel on formaal-

► Merko Ehitus on üks neist ettevõtetest, kes on e-arved kasutusele võtnud.

FOTO: ANDRAS KRALLA

» Investeeringud arendusmaht nii ajaliselt kui ka rahaliselt on olnud saadud kasu kõrval võrdlemisi tagasihoidlik.

Selveri äriarvestuse juht Kristjan Anderson

di vastuvõtmise võimekus olemas," täpsustas Anderson.

Anderson selgitas, et e-arvetele ülemineku suurimad võidud on olnud kiirem andmete vahetus ning aja- ja tööjõukulusäästlikum arvete menetlemine. "Samas – investeeritud arendusmaht nii ajaliselt kui ka rahaliselt on olnud saadud kasu kõrval võrdlemisi tagasihoidlik," märkis ta.

Seda märkis asekanstler Uukkivi novembris avaldatud arvamusartikliski. Ta ütles, et e-arvete kasutamine võimaldab oluliselt vähendada andmete töötlemiseks kuluvat tehnilist tööd ja aega. Nii saab kokku hoida selleks kuluvat raha ja raamatupidajatel jääb rohkem aega sisuliseks tööks.

Pole kõigile kohustuslik

Anderson rääkis, et Selveri kogemuse põhjal sõltuvad ülemineku kiirus ja sujuvus tarkvaralistest võimalustest. "Meie puhul oli see väheoluline töötundide maht. Küll

aga lisandub hiljem arvetega seotud tööprotsesside ülevaatamisele ja nendega tegelevate töötajate juhendamisele kuluv aeg," lausus ta.

Üleminek e-arvetele puudutab neid ettevõtteid, kes teevad tehinguid riigiga, ja see jätab kõrvale need firmad, kelle kliendibaas on erasektor. Just nii on lood tööstusettevõttega CUTform. Ettevõtte raamatupidamisassistent Mona Johanna Einberg selgitas, et kuna CUTform on eraõiguslik äriühing, mille kõik Eesti kliendid tegutsesid samuti erasektoris, ei pea CUTform e-arveldajaga liituma.

Einberg lisas, et välismaa klientidele oleks CUTform pidanud saatma endiselt PDFe, sest e-arvete ettekirjutis puudutab ainult Eestit. "Kui CUTform ise ostab midagi avalikult sektorilt või sellelt, kellel on avaliku sektori kliente, siis me aktsepteerime nende saadetud e-arve lingina ja võtame selle oma raamatupidamise program-

mi ikka PDFina. Hankijat see ei mõjuta, kuidas me arve vastu võtsime," selgitas Einberg.

Mahajäänud Eesti

Võrreldes muu Euroopaga on Eesti e-arvete kasutusele võtuga hiljaks jäänud. Selgub, et Taani oli esimene Euroopa Liidu liikmesriik, kus viidi riigihangetega seotud arvete esitamine üle elektroonilisele teenusele. Alates 2005. aastast aktsepteerivad Taani avaliku sektori asutused, valitsusasutused ja kohalikud omavalitsused ainult elektrooniliselt esitatud arveid. Siis puudutas e-arvetele üleminek kuni 440 000 eraettevõtet ning 15 miljonit arvet igal aastal.

E-arvete valdkonnas on edumeelne ka põhjamaa Soome, kus e-arvelduse osakaal on üks Euroopa Liidu suuremaid. Norras muudeti 2012. aastal kohustuslikuks arvete esitamine avaliku sektori asutustele masinloetavas e-arve formaadis, mis tõi kaasa e-arvete kasutamise kiire kasvu.

08.02.2019

Andrus Kiisküla

379 € (km-ga 454,80 €)

Turundamine Facebookis ja Instagramis algajale

Kuidas sotsiaalmeedias turundamine käima saada?

SEMINAR

IT juhtimise praktikakoda

14.02.2019 kell 10:00–15:30
Lutheri Masinasaali seminariruumis

Tule seminarile, millel räägivad kogemustega IT-juhid!

Oma kogemusi jagavad teiste seas:

- Registrite ja Infosüsteemide Keskuse (RIK) direktor **MEHIS SIHVART**
- Stokkeri IT Divisjoni direktor **MARGUS UUETOA**
- Tallinna Sadama IT-juht **HANNO HUSSAR**
- Starshipi serveriarenduse valdkonna juht **KALLE VOLKOV**

Avaettekanne “Uute tehnoloogiate juhtimine organisatsioonides, mis ei tohi ebaõnnestuda”
Tehnoloogiaevangelist ja Eesti CTO **KRISTO VAHER**

169 €
(km-ga 202,80 €) **kuni 28.01**

Äripäev ITuudised.ee

Registreeru kohe!
pood.aripaev.ee/
it-juhtimise-praktikakoda

Lepingud

Vaata lähemalt veebist **teabevara.ee** või küsi lisa 667 0122

Äripäeva
TEABEKESKUS

Lepingute teabevara lepingunäidiseid saab igapäevases majandustegevuses kasutada igaüks. Lisaks leiate näidiste juurest kommentaarid ja selgitused. Lepingupõhjad saate alla laadida ja kohe kasutada.

Lepingute teabevara valmib koostöös advokaadibürooga **RASK** **RASK.**

Pärnu

Tarneahelakonverents

21. – 22. märts 2019
Pärnu Kontserdimaja

Fookuses:

- Suur pilt: milline on tuleviku tarneahel?
- Kiirus tööstuses, kaubanduses ja logistikas
- Meeskond: aeg ja aja mahavõtmine
- Tehnoloogia tuleviku tarneahelas
- Väärtuslikud kogemused

SOODUSHIND
31. jaanuarini 2019

Registreeru kohe!
www.konverentsid.ee

Toetajad: **TOPAUTO** **LogistikaPluss** **7Kohvipoissi**

Korraldajad: **Äripäev** **Pärnu Konverentsid** **Logistikauudised.ee** **Tööstusuudised.ee**

KOMMENTAAR

Pensionisammas kui usuküsimus

Pea kõik spetsialistid, kes teemasse süvenevad, on tunnistanud, et II samba põlemise argumentid on kas nõrgad, olematud või hoopis valed, aga kas sellest piisab usuküsimuse lahendamiseks?

I ja II samba hindamisel on kaalukaasil kaks peamist tulemust mõjutavat tegurit. I samba puhul, kui suur on kogu raha hulk (sotsiaalmaksu laekumine), mis pensionäride vahel ära jagatakse, ning II samba puhul, kui suur on inimese kogutud raha, millest tuleb eluaegne pension osta.

Viimase puhul on oluline näitaja tootlus, ainuüksi selles võtmes, et kogutav raha ei tohiks aja jooksul väärtust kaotada, aga tootlusest veelgi määravamaks kujuneb kogumisperiood. Mõjufaktoreid võib välja tuua teisigi, aga ükski neist ei mõjuta lõpptulemust nii suurelt. Mida pikem on kogumisperiood, seda parem on ka pension. Teiselt poolt nõuab see väga pikka pingutust, mis reeglina inimestele ei meeldi.

Käitumismustrid on määravad

II samba vabatahtlikuks muutmisega võime kindlad olla, et saame III sambaga sarnase tulemuse: tulemuse, mille mõju pensionitele on suuremas pildis olematu. Miks peaksime olema nii pessimistlikud? Seda näitavad numbrid ja ka igapäevane kogemus. Meil ei ole mõtet loota ja unistada, et suudame üleöö väljakujunenud käitumismustreid muuta.

Demograafilise trendi jätkumisel oleme pikemas perspektiivis olukorras, kus makstes esimesse sambasse 16% palgast, hakkame pensionina vastu saama u 21% keskmisest palgast (sest ühe pensionäri kohta saab olema 1,3 maksumaksjat). Panustades aga 40–45 aasta jooksul II sambasse 6% palgast, võime arvestada pensioniga – 12% palgast, positiivse reaaltootluse puhul isegi rohkem. Isegi teatud negatiivsete riskide realiseerumisel saaksime sama raha eest II sambast suurema pensioni.

Rootsis näiteks jagunevad süsteemi laekumised kogumise (II ja III sammas) ja jooksva finantseerimise (I sammas) vahel u 50 : 50, ehk siis suuremas pildis hoitakse olulisemate riskide suhtes head tasakaalu. Meil on vastav suhe 70 : 30 jooksva finantseerimise poole kaldu. Kumma riski realiseerumist me rohkem kartma peaks, kas demograafilise trendi jätkumist või viletsamat tootlust (OECD tabelis)? Kahtlustan, et kui soovime tulevikus lubatud 40% või suurema asendusmääraga pensioni saada, tuleb meil Rootsi kombel süsteemi riskid tasakaalu saada, koos sellega ka rohkem kogumisskeemidesse panustada.

ALLIKAS: SEB FOORUM

INDREK HOLST
SEB Elu- ja Pensionikindlustuse
juhatuse esimees

„II samba vabatahtlikuks muutmisega võime kindlad olla, et saame III sambaga sarnase tulemuse, mille mõju pensionitele on suuremas pildis olematu.“

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Vana-Lõuna 39/1, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Äripäeva tooted ja teenused:
pood.aripaev.ee
Äripäeva raadio: raadio.aripaev.ee

Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikud, poliitilised või religioos- sel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMN

Eesti ei sobi Euroopa katlakütjaks

Kui lõpetaksime Lääne-Euroopa katelde kütmise Eesti metsavarudest, siis pelletitoodangu maht küll väheneks, aga samas tekiks uusi võimalusi teistele ettevõtjatele ja innovatsioonile – rääkimata looduskaitsest.

Eesti raiemaht on kasvutrendis ja jõudsalt kasvab ka lageraie osakaal säästvamate raieliikide ees. Puidutoodangu väärimindamisaste on aga endiselt madal. Keskendutakse eelkõige kvantiteedi ehk toodangu massi kasvatamisele ja puidu perspektiivile poolväärimindamisele.

Innovatsioonipuudust Eesti puidusektoris rõhutasid metsanduse arengukava 2030 viimase avalikul üritusel möödunud aasta lõpus ka Tartu Ülikooli teaduse- ja innovatsioonipoliitika professor Kadri Ukrainski ning Eesti Maaülikooli maamajanduse ökonoomika õppetooli lektor Raul Omel.

Eesti metsaressursi vähene väärimine või isegi vääritustamine on olnud pideva avalikkuse tähelepanu all juba mõnda aega. Sellegipoolest pakutakse probleemi lahenduseks enamasti vaid poolikuid, metsa kui ressursi ning selle kasutusvõimalusi osaliselt või piiratult hindavaid lahendusi.

Graanuliäri õitseb subsiidiumite toel

Juba Est-For Investi ressursimahuka investeeringuplaani eesmärk oli toota madalakvaliteedilist, väärimindamisastmelt vähese lisandväärtusega tselluloosimassi. Kui aga tselluloosilugu oli eelkõige iganenud ärimudeli luhtunud kavandamiskatse, siis hoopis tõsisem on küsimus, kas meie metsapoliitikas on varemgi langetatud sarnaste investeeringuplaanide suhtes soodsaid, ehkki järelemõtlematuid otsuseid.

Sarnase ressursimahuka pseudoväärimine osale teostaja on pelletitootja Graanul Invest, mille ainuüksi Ees-

LINDA-MARI VÄLI
Eesti Metsa Abiks (EMA) üldprogrammi
koordinaator

„On ainult aja küsimus, millal subsiidiumitele seatud säästlikkuse norme tõstetakse ning Graanul Investi sarnaste ettevõtmiste toetustega paisutamine lõpeb.“

tis asuvad tehased tarbivad praegu üle 3 miljoni tihumeetri puitu aastas. Tegemist on Euroopa suurima pelletiimpeeriumiga, mis on rajanud tehased ka Läti ja Leetu.

Pelletiäri edeneb Euroopa Liidu subsiidiumite toel jõudsalt ning toodangu Lääne-Euroopasse laevutamiseks ostate möödunud aastal suisa eraldi alus. Maksumaksja rahast rikkast bioenergiaskaemi kritiseeritakse samal ajal üle kogu maailma nii teadusringkondade kui ka konkureerivate tööstuste ridades. On ainult aja küsimus, millal subsiidiumitele seatud säästlikkuse norme tõstetakse ning Graanul Investi sarnaste ettevõtmiste toetustega paisutamine lõpeb.

Esimesi märke tendentsist on juba näha. Äsja lõpetati Slovakkias subsiidiumite maksimine tootmisjäakidest mitte pärinevale biomassile ning seda just Eestiga sarnaste probleemide tõttu. Ka ei toetata Suurbritannias uute koostööstusjaamade rajamist ja varustamist. Seega on sellise tendentsi laienemise ootus üsna põhjendatud, eriti praeguse kliima- ja ökoloogilise kriisi valguses.

Suur toorme vajadus soodustab lageraie

Pelleti tootmise ja põletamisega kaasnevad suuremad süsinikuheitmed kui fossiilsete energiaallikate (nafta, kivisüsi jms) põletamisel. Lisagem siia pikkade vahemaade läbimisega kaasnev emissioon ning tööstuse suure toorme vajaduse mõju ühe väikerahva metsaressursi tagavaradele, samuti metsade liigirikikusele ning ilule. Suurbritannia-, Saksa- maa- või Taani-sarnaste riikide energiavajadus mõjub meie puiduvarude kõrval täitmatu katlana. Paraku pole Eesti metsatagavara põhjatu.

Suure toorme vajaduse tõttu suunab pelletitööstus Eesti metsanduspoliitikat intensiivsele, lageraiemajandusli-

kule rajale, kuna see on tulusaime viis sellist tööstust pida- da. Pelletitööstuse paisudes süveneb ka puiduturu ühekülgne hõivamine ja puiduvarude üle domineerimine teiste ettevõtjate ees.

Euroopa maksumaksja rahaga üles paistatud puidu hind tuleb kasuks küll lageraie tegevale metsaomanikule, kuid mitte bioenergiavälisele puidutööstusele, selle toodete tarbijale või maksumaksjale. Praegu kasutatakse energetikas üle poole Eestis raiutud puidust ning vaid veerandit võib nimetada jätkusuutlikult varutuks. Põletamise läheb sellistki puitu, millele saaks leida paremat otstarvet.

Siht lageraiemajanduselt püsimetsandusele

Kui lõpetaksime Lääne-Euroopa katelde kütmise Eesti metsavarudest, siis pelletitoodangu maht küll väheneks, aga samas tekiks kohalikele kodu- soojapakkujatest väikeettevõtjatele taas võimalus äri ajada – neidki on biomassitööstuse areng pitsitanud. Ka koduse puidukütte hind on taastuv- energiatoetuste tuules pidevalt tõusnud, rõhudes nii just ühiskonna vaesemaid liikmeid.

Nii oleks sellisel arengutsenaariumil sotsiaalpoliitiliselt positiivne mõju, sest muutused puiduturul alandaksid Eesti inimeste kodusooja hinda.

Alusetute toetuste maksimise lõpetamine ning rangemad biomassi kriteeriumid võiksid avada uusi uksi nii looduskaitsejate, töösturite kui ka teiste metsasaaduste kaubastajate ja klientide jaoks. Tekiks võimalus laastavalt lageraiemajanduselt püsimetsandusele ja väärispuidu kasvatamisele üle minna, soodustades 21. sajandile kohast puidukasutust ja -töötlust: majad, mööbel, mänguasjad, kangas ja muu. See omakorda tagaks meile ja meie järelkasvule puhtama elukeskkonna ning lootusrikka tulevikku.

KOMMENTAAR

Kuidas kaitsta ärisaladust?

Iga ettevõtja peaks leidma aja, et enda jaoks defineerida oluline teave, mis ei ole kõigile samas vallas tegutsejatele teada ja annab talle turul konkurentsieelise.

Kui ärisaladus on kindlaks tehtud, tuleb see võimalikult täpselt kirjalikult määratleda ja kehtestada ettevõttes sise- reeglid ärisaladustega ümberkäimiseks. Ärisaladust sisaldavatele dokumentidele tuleks lisada märke “ärisaladus”, “konfidentsiaalne” vms.

Ärisaladusele tohivad ligi pääseda vaid need, kellel on seda reaalselt vaja, samuti tasub nende töötajate ja koostööpartneritega sõlmida korralik kokkuleppe, kus on kirjas ka leppetrahv ja pööratud töendamiskohustus. Ärisaladusele peab arvutisüsteemis leidma

LIINA JENTS
advokaadibüroo COBALT
vandeadvokaat

„Ühe üllatava võimalusena näeb uus seadus ette mittevaralise kahju hüvitamise nõude.“

turvalise asukoha. Juhul, kui ärisaladuseks olev teave ajas muutub, peab siseresegleid ja lepinguid uuendama.

Uus seadus täpsustab nõuded

Eelmise aasta lõpus kehtima hakanud ebaausa konkurentsi takistamise ja ärisaladuse kaitse seadus näeb ette täpse loetelu võimalikest nõuetest rikkujate vastu. Näiteks võib lisaks

rikkumise lõpetamisele nõuda ärisaladust sisaldava dokumendi, asja, materjali, aine, elektroonilise faili või selle osa hävitamist või üleandmist.

Uue võimalusena nähakse ette, et kui rikkumine on kindlaks tehtud, kuid kahju täpselt suurust ei saa kindlaks teha, võib kohus määrata kahjuhüvitise kindla summaga, läheduses muu hulgas tasu suurus, mida rikkujale oleks pidanud maksma, kui ta oleks hankinud loa ärisaladuse kasutamiseks. Samas ei ole ärisaladusele tihti lihtne hinnalipikut külge riputada. Siis aitab kõige paremini see, kui lepingus on kirjas leppetrahv. Selle suurus peaks olema motiveeriv, et rikkumistest hoiduda, aga mitte ka ebamõistlikult suur, vältimaks, et kohus hakkab seda

vähendama või et see sootuks tühiseks osutub.

Kui varem oli ebaselge, kas ärisaladusega seotud rikkumiste puhul on võimalik nõuda ka saamata jäänud tulu, siis nüüd on see võimalus selgesõnaliselt seaduses olemas. Ühe üllatava võimalusena näeb seadus ette mittevaralise kahju hüvitamise nõude. Seni ei ole riigikohus sellist nõuet tunnistanud.

Oluline uuendus on ka ärisaladuse definitsioon: see ei ole üldteada või kergesti kättesaadav isikutele, kes tavaliselt kõnealust laadi teabega tegelevad; sellel on kaubanduslik väärtus oma salajasuse tõttu ning seda on hoitud salajas. Mees peab pidama, et täidetud peavad olema kõik kolm tingimust.

JUHTKIRI

Kes maksab Keskerakonna võlad?

Valijal on õigus nõuda selget plaani Keskerakonna võlgade tasumiseks, sest rahalistes raskustes võimupartei on oht riigile.

Endise esimehe Edgar Savisaare pillav juhtimisstiil on paisanud Keskerakonna võltsüklisse, millest väljapääsu ei paista. Järjest uued avalikuks saavad rahalised nõuded on viinud erakonna sisuliselt pankroti servale.

Äripäev leiab, et kui praegune ja ehk ka tulevane peaministripartei on sügavalt võlgades, siis ei anna see kuidagi kindlust, et rahalise seisu parandamiseks suudetakse hoiduda erakonnale varem tuttavatest korruptiivsetest skeemidest.

Erakondade rahastamise järelevalve komisjon (ERJK) ootab Keskerakonnalt kohtu poolt keelatud annetuseks tunnistanud 220 000 euro tasumist, kuid erakonnal sellist raha kuskilt võtta ei ole. "Neil on aruanded esitamata ja seis on tervikuna kehvapoolne," nentis komisjoni esimees Kaarel Tarand ETV eetris.

Savisaare vanad võlad ripuvad Keskerakonnal vesikikivina kaelas. Partei praegune juht Jüri Ratas tunnistas Keskerakonna valimiskongressil peetud kõnes, et kunagiste skeemide, garantiikirjade ja läbimõtlema otsuste tõttu on erakond keerulistes kohtuvaidlustes. "Meil on tulnud maksta kallist hinda ning oleme pidanud isegi oma pikaajase kontori võlgade

katteks ära müüma," nentis Ratas. Paraku kontori müügist ei piisa.

Viimastel nädalatel jõuliselt meediasse tõusnud Keskerakonna pikaajaline kampaaniameister Paavo Pettai valmistub esitama peaministrikerakonna vastu 1,28 miljoni suurust hagi. Pettai motiivide ja nõude täpse suuruse üle võib muidugi vaielda, kuid Keskerakonna rahalised raskused minevikus tehtud valikute tõttu on vaieldamatu tõsiasi.

Kohus vabastas vastutusest

Kui varem võis ehk loota, et tehtud otsuste eest vastutab mees, kes need otsused tegi – vajaduse korral ka oma varaga, siis Edgar Savisaare tervislikel põhjustel kohtu alt vabastamine kustutas selle lootuse. Vandeadvokaat Oliver Nääs ongi juba esitanud taotluse Savisaarelt läbiotsimise käigus konfiskeeritud sadade tuhandete eurode tagastamiseks. Kas kohtunikud kaalusid oma otsuse tegemisel, millised on Savisaare kohtumõistmisest vabastamise mõjud näiteks Keskerakonnale?

Võlad aga – nii rahalised kui ka moraalsed – nõuavad lunastamist ja kui Savisaar on mängust väljas, on kõigi pilgud pöördunud Keskerakonnale. Jüri Ratas on kor-

duvalt kinnitanud, et tema eesmärk on alati olnud jätta Keskerakonna kunagised kahtlased skeemid minevikku ning liikuda edasi puhtalt lehelt.

Paraku ei ole me veel näinud selget plaani, kuidas erakond oma võltsüklit välja kavatseb tulla. Rahalistes raskustes võimupartei aga peaks valijal häirekellad helisema panema. Nälgunud kokk keedab lahja supi, sest suur osa lihast kulub kõigepealt tema enda nälja kustutamiseks. Miks me peaksime uskuma, et erakond on vana vigurid maha jätnud, kui vajadus nende järele on endiselt terav ning oskused ei ole kuskile kadunud?

Inimesed, keda Keskerakonna hämarate rahastamisskeemidega seostatakse, on endiselt truult parteis. Ja ega seda raha poliitikutest rahamuulad tasuta oma nime all erakonnale ei tassinud, väidetavalt oli sellise tegevuse eest saadav vahendustasu 3–5% summalt. Maksuvabalt ja sulas, sealt samast kilekotist.

Kui Savisaare ajal oli põhjust Keskerakonnale raha tassida peamiselt Tallinna linnavalitsuse tasandil tehtud kasulike otsuste eest, siis riigitiituri hoidmine avas sootuks uued võimalused. Ja uued kiusatused.

Võta osa
ARVAMUSKONKURSIST

Ootame konkursile Eesti eduloo uuendamise ja arengu kiirendamise ideid arvamusaloo vormis.

Osalemiseks palume saata arvamusteksti koos oma fotoga aadressil arvamus@aripaev.ee.

Kolmele parimale paneb Äripäev koostöös Advokaadibüroo Cobalti, Eesti Gaasi, Harju Elektri, Silberauto ja Tallinna Kaubamajaga välja väärika auhinna.

Võitja saab **10 000**, teise koha omanik **3000** ja kolmas **2000** eurot.

Kaastöid võib saata **28. veebruarini 2019** (kaasa arvatud). Laekunud tekste avaldame jooksvalt Äripäeva paberväljaandes ja veebis.

Toimetust jätab endale õiguse kaastöid lühendada ja toimetada.

COBALT
ADVOKAADIBÜROO

EESTI GAAS

HARJU ELEKTER

SILBERAUTO

Äripäev

Tööstus- uudised

www.toostusuudised.ee

REPLIIK

Murrangut töösuhetes juhivad Eestis kontorirahvas

Lähikümnendil toimuvat revolutsiooni Eesti tööturul juhivad ilmselt kontoritöötajad, kellest iga kolmas soovib teha seni-sest sisukamat tööd ja vähem tagumikutunde.

Rutiinsest palgatööst loobumine ja teenusepakkujaks hakkamine on Eestis jõudnud ka lihtsamate tööde valdkonda. Kontoritöötajaid on palju ning neil on üldjuhul haridus ja ettevalmistus, mis lubab iseseisvana edukalt hakka-

ma saada. Meie poolt 2000 Eesti elaniku seas tehtud uuring näitab,

KRISTJAN VANASSELJA
GoWorkaBitti juhataja

» Töösuhetel muutuvad Eestiski üha rohkem tellija ja teenusepakkuja suhteks.

et 35% kontoritöötajast soovib lähitulevikus olla rohkem enda tööelu peremees ning teha midagi tähenduslikumat ja olulisemat kui seni. Nad tunnevad teravalt, et kulutavad elu sisutute või primitiivsete tööülesannete peale.

Lausa kolmveerand kontoritöötajast kinnitas, soovib lähiaastatel enda elujärge parandada.

Töötajast teenusepakkujaks

Üle maailma avastavad nii töötajad kui ka tööandjad, et aastaid sama, rutiinset kellast kel-

lani tööd tehes ei teeni nad seda, mis võiks, ega saa ka tööandja inimeselt maksimumi.

Töösuhetel muutuvad Eestiski üha rohkem tellija ja teenusepakkujaks suhteks. Sellisest suhtest võidavad kõik: inimene saab müüa end mitmele tööandjale ja kõrgema hinnaga eest ja juhtida ise enda tööd ja puhkeajad. Tööandja saab vaid seda, mida vajab, ega pea kandma inimese tervisega seotud riske, koolituste, puhkuste ja lahkumiste kulusid ega muid töölepinguga seotud kohustusi.

BREXIT

Ebakindlus jätkub, turud valmistuv

Kuigi teisipäeval Briti parlamendis ülekaalukalt läbikukkunud Brexiti lepe turgudele suuri värinaid ei toonud, soovivad analüütikud diilita lahkumise hirmus valmistuda ebakindluse ja sellest tulenevate võngete süvenemiseks.

▲ Vaatamata sellele, et Theresa May lükkas leppe üle hääletamise edasi, ei võtnud Suurbritannia parlamenti liikmed seda ikkagi vastu. FOTO: EPA

INDREK MÄE
indrek.mae@aripaev.ee

Äripäev

“Finantsstabiilsust ei tohi poliitilise pokkeri huvides ohtu seada, nüüd tuleb teha kõik selleks, et leppeta Brexiti vältida, sest muidu kannatavad suurelt nii majapidamised kui ka ärid,” rõhutas Londoni poliitikanalüütik Catherine McGuinness läbikukkunud hääletuse järel. “On väga pettumustvalmistav, et pikkade lahkumisläbirääkimiste järel ebakindlus ikkagi jätkub ning võib isegi süveneda,” sekundeeris Briti investorkogukonda kuuluv Chris Cummings.

“Meie liikmed jätkavad kriisiplaanide väljatöötamist, et minimeerida leppeta Brexiti tulenevaid kahjusid,” viitas ka Euroopa finantsturgude assotsiatsiooni tegevjuht Simon Lewis sellele, et põhjust muresemiseks on. “Süvenenud ebakindluse kontekstis on väga oluline, et nii Suurbritannia valitsus, Euroopa Liit kui selle liikmesriigid aitaksid pakkuda lahendusi ning maandada riske.”

Lewisega on sama meelt ka Suurbritannia peaminister Theresa May, kes peab nüüd kolme päeva jooksul välja töötama alternatiivse plaani. “Tegelen sellega kohe, kui olen läbinud umbusaldushääletuse parlamendis,” viitas ta eile toimunud leiboristide poolt tema vastu algatatud umbusaldushääletuse olulisusele kindlustunde kiirel tagasi andmisel. “Kui läbin hääletuse, alustan konsultatsioone kõigi parlamendierakondadega ning uurin välja, mida nad leppelt ootavad ja mis tingimustel lahkumist toetavad.”

Valmistutakse halvimal viisil

Isegi kui May usaldushääletuse edukalt läbib, seisavad ees pikad läbirääkimised ning selleks, et Euroopa Liiduga kas lepe üle vaadata või kasutada laual olevat varianti Euroopa Liidu liikmelisuse uuesti rahvahääletusele panemiseks, vajab Suurbritannia lisaaega. Seega taotletakse artikkel 50 rakendamisele analüütikute arvates pikendust ning Ühendkuningriik võib diiliga või diilita lahkumise asemel vähemalt ajutiselt Euroopa Liidu liikmeks jääda ka pärast praeguse tähtaja lõppu 29. märtsil.

“Lahkumistähtaja pikendamine on samuti väga negatiivne, sest jätkuva ebakindluse kontekstis ei oska investorid endiselt pikaajalisi investeerimisplaanide teha, nad lihtsalt ei tea, mis juhtuma hakkab,” viitas Colliersi vanemökonoomist Walter Boettcher

BREXIT

Maasikas: brittide toetus Euroopa Liitu jäämisele on vaid pisut kasvanud

PILLE IVASK
pille.ivask@aripaev.ee

Eesti välisministeeriumi Euroopa küsimuste asekancleri Matti Maasika sõnul on Ühendkuningriigi avalik arvamus Euroopa Liitu jäämise kohta soodsamaks muutunud, aga mitte otsustavalt.

Maasika sõnul on kogu Brexit tõukunud peamiselt Ühendkuningriigi sisepoliitikast. Seda, kas Suurbritannia peaministri Theresa May otsus hääletus edasi lükata oli tagantjärele vaadates õige, ta kommenteerida ei tahtnud. “Hääletuse tulemus alamko-

jas oli ülimalt selge,” ütles Maasikas.

Maasika sõnul on Euroopa Liidu, sealhulgas Eesti seisukoht selge: läbiräägitud ja Ühendkuningriigi valitsuse heakskiidetud 585-leheküljeline lahkumisleping oli parim ja ainus võimalik. “Leppe avamist ELi poolt on väga raske näha. Lepe kaitseks kodanike ja ettevõtjate õigusi mõlemal poolel, nii ELi kui ka UK poolel. Eesti ja ELi eesmärk on jätkuvalt anda suurim võimalik kindlus inimestele, kes elavad, töötavad, õpivad, tegelevad ettevõtlusega Ühendkuningriigis,” ütles Maasikas.

“Küll on selge, et EL pole valmis juba kokkulepitud lahkumislepet uuteks läbirääkimisteks avama.

Eesti välisministeeriumi Euroopa küsimuste asekancleri Matti Maasikas

Ta lisas, et ootab ära eelseisva umbusaldushääletuse ja jääb huviga ootama, milliste kavadega tuleb peaminister hiljemalt esmaspäeval parlamendi ette.

Maasika sõnul on Ühendkuningriigi avalik arvamus ELi jäämise kohta soodsamaks muutunud, aga mitte otsusta-

valt – arvamusküsitlused näitavad jäämisele 53–56protsendilist toetust. “Vast oleks ka Londonis pisut teised toonid peal, kui see muutus oleks oluliselt suurem,” lisas ta.

Tema sõnul hoidis pikka aega uue referendumi nõudjaid tagasi selgusetus, mis ikkagi võiks olla küsimus sel puhul. “Küpses demokraatias pole tavaline ega loogiline küsida, ega valijad paar aastat tagasi juhuslikult ei eksinud. Nüüd on muidugi nii palju muutunud, et leppeta lahkumise tingimused on teada,” märkis Maasikas.

Kas Brexiti ametlikku kuu-

päeva ehk 29. märtsi saab edasi lükata? “Vastavalt Lissaboni leppe artiklile 50 saab lahkujariik taotleda lahkumistähtaja edasilükkamist. Sellega peavad nõus olema kõik 27 liikmesriiki. Eesti on väljendanud oma soodsat suhtumist juhuks, kui selline taotlus peaks esitatama. Tuleb muidugi ka vaadata, mis põhjendustega ja eesmärgil seda taotlust esitatakse, kui üldse esitatakse,” kirjeldas Maasikas variante.

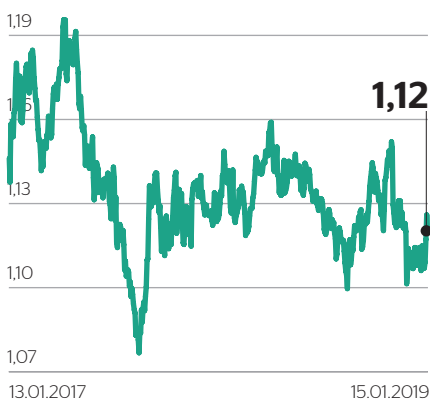
Tema sõnul on Euroopa Liit valmis oma liikmesriigile, ka lahkuvale liikmesriigile mõistlikkuse piires vastu tulema.

“Küll on selge, et EL pole valmis juba kokkulepitud lahkumislepet uuteks läbirääkimisteks avama. Presidendid Donald Tusk (Euroopa Ülemkogu juht – toim) ja Jean-Claude Juncker (Euroopa Komisjoni juht – toim) avaldasid alles 14. jaanuaril täiendavaid juriidilisi kinnitusi lahkumisleppes sisalduvat liri tagavaralahenduse ja Euroopa Liidu siira soovi üle sellist olukorda üldse vältida. Need kinnitused Briti parlamendiliikmeid seni veennud pole. Ootame ära, millised võiksid olla Ühendkuningriigi valitsuse edasised võimalikud soovid.”

ad võngeteks

KURSS

Brexit negatiivsed stsenaariumid on naela kurssi sisse kirjutatud

ALLIKAS: REUTERS

432

häälega 202 vastu lükkasid Suurbritannia parlamendi liikmed Brexiti leppe tagasi.

sellele, et õudne lõpp oleks parem kui lõputu õudus. "Praegu süveneb iga hetkega poliitiline ebastabiilsus nii Suurbritannias kui ka tegelikult Euroopas ning välisinvestorid panevad seda tähele," kartsis ta võõrkapitali vähemaks jäämist. Mobius Capital Partnersi asutaja Mark Mobius on viidanud võimalusele, et kokkuleppele mitte jõudmise korral jääb Suurbritannia küll Euroopa Liidu liikmeks, alludes liidu reeglitele, kuid saamata seejuures ise otsustusprotsessides osaleda.

Samal ajal kui eksperdid valmistuvad ebakindluse jätkumiseks, näevad fondid ohtu ka selles, kui Ühendkuningriik lahku Euroopa Liidust ilma igasuguse kokkuleppeta. "Kuigi fondijuhid on selleks stsenaariumiks pikalt valmistunud, on see neile kõige halvem variant," tõdes Cummings. "See mõjub negatiivselt miljonite inimeste pensionidele ja säästudele, mis on fondijuhtide kätte usaldatud."

Siiski peab Norton Rose Fulbrighti juht Jonathan Herbst võimalikuks, et just nii läheb ja britid lahkuvad leppeta. "Mida saan praegu investoritele ja fondijuhtidele soovitada, on jätkata selleks stsenaariumiks valmistumist ning hoida end arenguga kursis, et vajaduse korral kiiresti reageerida."

Hoolimata leppe tagasilükkamisest Briti parlamendi alamkojas Euroopa börsidel verevalamist siiski ei toimunud. Pärast lõunase seisuga oli Briti börsiindeks FTSE 100 miinuses 0,58 ning sakslaste DAX 0,01 protsendiga. Prantslaste CAC 40 ja itaallaste FTSE MIB ning Euroopa börsiindeks Stox 600 olid kõik vastaval 0,18; 0,78 ja 0,3 protsendiga plussis. Kergelt miinuses oli ka Briti nael, seda 0,12 protsendiga.

Lootus elab

Analüütikute hinnangul ei järgnenud suuremat reaktsiooni seetõttu, et leppe tagasilükkamisega oldi juba arvestatud ning see oli turgude hinnatasemesse sisse kirjutatud. Ainsana valmistas üllatust fakt, et leppe lükati tagasi niivõrd ülekaalukalt ehk 432 häälega 202 vastu.

Nael püsib vee peal seetõttu, et turuosaliste lootuse kohaselt võidab leppe tagasilükkamine aega ning jätab endiselt õhku turgude jaoks parima stsenaariumi, et Brexiti ei toimu üldse. "Turg arvab, et leppele mitte jõudmine on parem kui lahkumisleppe heakskiitmine, sest nüüd pikendatakse tõenäoliselt artikkel 50 ehk Euroopa Liidust lahkumise tähtaega," selgitas ACLS Globali vanemstrateeg Marshall Gittler. "Nii säilib lootus, et Brexit toimub senisest soodsamatel tingimustel või ei toimu seda üldse," rääkis Gittler ka lahkumistähtaja pikendamise seotud positiivsetest tõlgendustest.

Võimalus kergendusralliks

Kui börsiindeksitesse ning naela kurssi sisse kirjutatud negatiivsed ootused siiski ei realiseeru või realiseeruvad vaid osaliselt, ootavad analüütikud turgudel kergendusrallit. "Praegu on turgudel olukord, kus Brexiti tähtaja lähenedes müüakse finantsvarad allapoole oma õiglast väärtust," leidis Bank of America strateeg Manish Kabra. "Suurbritannia börsid on praegu nii Euroopa kui ka maailma investorite seas väga vihatud."

Ka Julius Baeri ökonomisti David A. Meieri arvates ei pruugi leppe läbikukkumine tähendada kardetud negatiivsete stsenaariumide rakendumist ning leppeta Brexiti. "Pikemas perspektiivis näen mina küll sellest välja kasvamas pulliturgu, diili või läbiräägitud Brexiti, veel parem, selle ärajäämise korral paraneb investorite sentiment oluliselt," oli ta optimistlik. "Leppeta Brexit on lihtsalt risk, mis tuleb nendel, kes kergendusrallist võita tahavad, üle elada," märkis Meier ja lisas, et kuna praegu on kõige mustemad stsenaariumid hindadesse sisse kirjutatud, pole enam ka midagi kaotada.

AUTOTÖÖSTUS

Morgan Stanley: koostöö VWga Fordi probleeme ei lahenda

Volkswagen ja Ford teatasid hiljuti, et hakkavad koostööd tegema. Morgan Stanley analüütikute sõnul ei tasu sellest väga eelviil olla, sest Fordil on jätkuvalt probleeme, vahendas MarketWatch.

Fordi aktsia hind hakkas pärast partnerluse avalikustamist tõusma. Morgan Stanley sõnul ei tasu aga arvata, et koostöö Fordi probleeme lahendab.

Tõsi, iseseisvate autode ja elektriautode alal on ruumi koostööks küllaga, aga analüütikud eesotsas Adam Jonasega ütlesid, et Ford peab tegelema fundamentaalsete ja ärimudeliga seotud probleemidega iseisvalt.

Lisaks on Fordi aktsia hinna-

33

protsenti on viimase 12 kuu jooksul kukkunud Fordi aktsia hind.

taseme aluseks F-seeria kaubikud, kus "marginaalid on juba praegu tugevad" ning logistika hea. See on eraldiseisev sellest, mida saab Volkswagen pakkuda, ütlesid analüütikud.

Fordi kõige suurem proovikivi on Euroopa äri – see on regioon, kus Volkswagen juba praegu domineerib ja omab piisavalt tootmisvõimsust, lisasid nad.

Morgan Stanley on Fordi aktsia puhul jätkuvalt neutraalne ning hinnasiht on seatud 10 dollarile. Praegusel tasemel tähendaks see 13 protsendilist tõusu. Viimase 12 kuu jooksul on Fordi aktsia langenud 33 protsenti.

ÄRIPÄEV.EE

Investeerimistulu maksustamine ja deklareerimine

Investor Toomas soovib

SOODUSHIND
24. jaanuarini 2019
39 €
46,80 € km-ga

Veebiseminari viib läbi
Ernst & Young Balticu partner,
maksuexpert **Ranno Tingas**

EY Building a better working world

Vaata infot ja registreeri kohe!

pood.aripaev.ee/veebiseminarid

Äripäev

SÜÜVEN

EDULE KESKENDUMINE HAJUSAS MAAILMAS

EMINE

CAL NEWPORT

ILMUB 20. JAANUARIL

Äripäeva raamatuklubi

pood.aripaev.ee/raamatud

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Uus ühisrahastus
sihikul

Läti ühisrahastusportaalile Mintos
tõsiselt võetavat vastast ei ole.

Igal ajahetkel leiab sealt laenukontorite
laene, kus perioodid ja intressimäärad va-
rieeruvad. Küll aga mõtlen, et äkki peak-
sin hajutamise mõttes veel mõne portaali
suunas rahakotiraudu avama?

Üks kandidaat on Viventor – samuti
Läti portaal, mis Mintose mudelit kasuta-
des on suutnud mitu laenukontorit kaasa
meelitada. Sealt võib leida täiesti tundma-
tuid nimesid, näiteks Seymoure ja Lenno,
kuid ka Mintosest edasi liikunud Mozipo
gruppi kuuluva Moment Crediti. Paralleel-
selt leiab nii Mintosest kui ka Viventorist
näiteks Get Bucks'i ja Aforti Finance'i. Tun-
dub, et laenukontorid peavad finantseeri-
miskanalite hajutamist samuti oluliseks.

Jalutuskäik demokontol

Viventor pakub demokontol ringi kolades
võimalust aru saada portaali tööst. See on
meeldiv üllatus, sest ükski teine portaal
ei ole demokonto loomisega vaeva näi-
nud. Mis veel parem – demokonto uurimi-
seks ei ole tarvis ette registreerida! Lisaks
käib portaal kõik olulised kohad minuga
koos läbi.

Küll aga on demokontol kuvatud
numbrid ühisrahastuse kontekstis nalja-
kad. Näiteks jäi silma, et kuigi investorile
on investeerimiseks kantud ligi 130 000
eurot, siis sellega on portfelli võetud 51
investeeringut. Kusjuures intressi on tee-
nitud üle kahe korra vähem kui viivi-
seid. Teate, isu kadus kohe ära, sest oleksin
demokontolt oodanud päris eluga võrrel-
davat. Või ongi ühisrahastuse investee-
ringud sellised, mis intressi asemel kogu-
vad viiviseid (kui hästi läheb)? Jätan siiski
meelde, et tegu on illustreeriva demokon-
toga ning selle põhjal investeerimisotsu-
seid teha ei maksa.

Järelturg on hea märk

Demokontot uurides selgus üsna kiiresti,
et Viventor on järelturg olemas. Ainu-
üksi selle teadmisega tunnen ennast palju
turvalisemalt, sest üks ühisrahastuse kau-

» Senine asjade
käik julgustab ja
see kehtab sel-
lesse investee-
rimisvaldkonda
veelgi rohkem
sukelduma.

PANE TÄHELE
Investor Toomase seis
ühisrahastuses

Crowdestate: investeeritud 2000 €, intres-
se laekunud 5€
Mintos: investeeritud 5000 €, laekunud int-
ress + boonused 112,56 €

du investeerimise tingimus on järelturu
olemaolu.

Midagi pöördelist ja uut ma Viventori-
ga tutvumisel ei leidnud. Kuna olen Min-
tosega tuttav, siis tegelikult on Viventor
Mintosega väga sarnane. Ainuke erinevus
on vahendatavad laenumahud. Kui Min-
toses läheb kuuga investeeringutesse li-
gi 140 miljonit eurot, siis Viventori statis-
tikalehe kohaselt suudab väiksem konku-
rent sama aja jooksul hiilata vaid 3 miljo-
ni euroga.

Tõsi, minu mõne tuhande euro juures
piisaks Viventorist ka siis, kui Mintost üld-
se ei eksisteeriks. Küll aga paneb see mõt-
lema Viventori jätkusuutlikkuse peale.
Paar-kolm aastat on trummi ühe koha
peal kõvasti taotud, kuid suuremat kasvu
ette näidata pole. Ometigi on mõlemad
ettevõtted sisuliselt sama vanad. Esimene
mulje on paljutootav, kuid enne investee-
rimisotsuse tegemist pean kindlasti lae-
nukontoritega rohkem tutvuma.

Eelmise aasta lõpus tõdesin, et esimes-
te kuude jooksul ühisrahastusse panusta-
des mind erilised halvad üllatused ei taba-
nud. Ühisrahastusportfelli haldamisega
oli ajakulu veidi rohkem, kui oleksin soo-
vinud, sest muudatusi toimub tihti ja neid
on raske jälgida, ent üldplaanis oli raha
igakuine laekumine nagu loodetud – kõik
laekus korralikult. Senine asjade käik jul-
gustab ja see kehtab sellesse investee-
rimisvaldkonda veelgi rohkem sukelduma,
aga kindlasti ei hakka ma tulipäiselt tor-
mama, vaid kaalun otsused enne põhjali-
kult läbi.

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud
tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida
ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas
tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse
anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase inves-
teerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus,
investeeringumõtteid jagab investor Toomas Äripäe-
va tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL
Kuidas läheb Toomase
investeeringutel?

päevane muutus

+0,29%

väärtus 305 065,51 eurot
65% aktsiad / 22% raha / 11% võlakirjad /
2% ühisrahastus

Apple	1,1
Baltic Horizon	0,7
Ryanair	0,6
Berkshire Hathaway	0,6
Microsoft	0,6
Tallink	0,5
EFTEN Real Estate Fund III	0,0
Apranga	0,0
Tallinna Sadam	-0,14
Altria	-0,2
EWZ	-0,3
Facebook	-0,7
Equinor	-1,07
Lerøy Seafood	-1,9

Viimased tehingud

Ostis 6. detsembril 185 Equinori aktsiat hin-
naga 194,9 NOKi aktsia. Tehingusumma oli
36 056,5 NOKi ja tehingutasu 135,07 NOKi.
Märkis 15. novembril 10 LHV allutatud võla-
kirja hinnaga 1000 € võlakiri. Tehingusum-
ma oli 10 000 € ja tehingutasu 3,20 €.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimis-
otsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsi-
musi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga
aadressil investor.toomas@aripaev.ee.

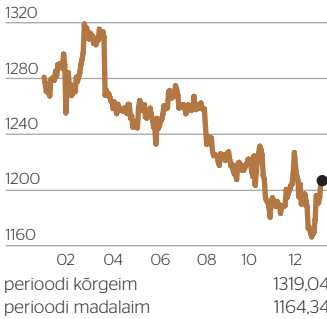
OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja
lisanimikirja aktsiate liikumisi.

1206,49

-0,06% ▼

INVESTEERIMINE

USA ja Hiina aktsiatele
ennustatakse tõusu

Maailma keskpankade leebumine
ning Hiina ametivõimude sam-
mud majanduse stimuleerimi-
seks panevad aktsiad nii USAs kui
ka Hiinas tõusma, ütles vetera-
nist ökonomist Allen Sinai Bloom-
bergile.

“Nii kaua, kui inflatsioon on ma-
dal, püsivad ka intressimäärad
madalal. See on tegelikult suur ül-
latus, et igal pool on inflatsioon
väike. See muudab aktsiate suht-
es optimistlikuks,” ütles Sinai
Tokyos antud intervjuus. “Aktsia-
te pulliturg tuleb tagasi. See pole
kunagi lahkunud.”

Sinai sõnul tuleb vaadata prae-
gust olukorda, mis pigem näitab
seda, et majandustõus on kest-
nud 3–4 aastat, mitte 9 aastat.
Ta lisas, et tehnoloogia areng ai-
tab hoida hinnasurvet kontrolli
all. “Nad võivad nüüd kaua ooda-
ta,” ütles Sinai Föderaalreservi ja
intressimäärade tõstmise kohta.
Hiina plaan makse alandada, et
majanduskasvu ja tarbimist toe-
tada, peaks ära tasuma, ütles ta.
“Ma arvan, et selle aasta teises
pooles ostame me kõik Hiina akt-
siaid,” pakkus Sinai.

PANE TÄHELE

Bank of America tulemused pa-
nid aktsia kiiresti tõusma.

Goldman Sachs'i tulemused üle-
tasid analüütikute ootusi.

Brexiti hääletuse läbikukkumine
Suurbritannia parlamendis tugev-
das naela.

BÖRSIKAUBAD

Kütused

16.01

USD	
Nafta IPE, bbl	60,85
Nafta NYMEX, bbl	52,19
Mootoribensiin, t	512
Diislikütus, t	572,25
Kerge kütteõli, t	559,25
Masuut (1% väävel), t	349
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,846

Põllumajandus

16.01

nael = 453,59 g	
Kohv NYBOT, USc/nael	102,4
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	353,5
Kakao NYBOT, USD/t	2321
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	170,55
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	369

VALUUTA

Austraalia dollar	AUD	1,588
Bulgaaria leev	BGN	1,956
Hiina jüaan	CNY	7,699
Hongkongi dollar	HKD	8,943
India ruupia	INR	80,96
Jaapani jeen	JPY	123,96
Kanada dollar	CAD	1,511
Korea won	KRW	1276,01
Norra kroon	NOK	9,737
Poola zlot	PLN	4,280
Rumeenia leu	RON	4,683

Värvilised metallid

15.01

USD/t	
Alumiinium LME	1847
Vask LME	5950
Plii LME	1969
Nikkel LME	11590
Tina LME	20740
Tsink LME	2491,5

Väärismetallid

16.01

USD/units, units = 31105 g	
Kuld COMEX	1293,66
Plaatina NYMEX	800
Palladium NYMEX	1353
Hõbe COMEX	15,613

Singapuri dollar	SGD	1,544
Suurbritannia nael	GBP	0,885
Šveitsi frank	CHF	1,129
Taani kroon	DKK	7,465
Tai baat	THB	36,153
Tšehhi kroon	CZK	25,558
Türgi liir	TRY	6,115
Ungari forint	HUF	321,31
USA dollar	USD	1,14
Bitcoin/USD	USD	3611,89

ALLIKAS: REUTERS KELLA 17 SEISUGA

BÖRS

Tallinn

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelm. %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,320	13,79	9580	40,8	2,2%	0,91	0,8%
Baltic Horizon Fund	1,319	0,65	83600	8,9	-	-	7,0%
Baltika	0,173	2,37	3080	-9,4	-17,8%	2,01	0,0%
EFTEN Real Estate Fund III	16,55	0	0	11,7			4,1%
Ekspress Grupp	0,990	-0,50	6150	38,1	1,5%	0,58	7,1%
Harju Elekter	4,500	0,00	8720	36,8	3,1%	1,20	5,3%
LHV Group	9,800	0,20	14310	10,2	17,5%	1,73	1,6%
Merko Ehitus	9,250	0,54	93400	8,0	15,0%	1,31	10,8%
Nordecon	0,960	-1,03	3360	23,6	4,1%	0,94	6,3%
PRFoods	0,625	0,00	0	16,0	6,1%	1,00	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,620	-4,71	1860	28,0	4,0%	1,10	0,0%
Silvano FG	2,390	1,70	158190	7,5	31,6%	8,51	7,6%
Skano Group	0,490	0,00	0	-2,9	-20,2%	0,67	0,0%
Tallink Grupp	1,045	0,48	9030	15,4	5,6%	0,82	2,9%
Tallinna Sadam	2,075	-0,140	6610	27,7	4,51%	1,520	
Tallinna Vesi	10,550	-0,47	7900	24,2	9,4%	1,84	3,4%
Tin Kaubamaja	9,000	-0,66	32680	11,9	17,2%	1,844	7,0%
Trigon PD	0,535	0,00	0	-0,2	-654,4%	1,34	0,0%

Riia

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindeks	7,2	0,84	6,3	0,5	2,101
Latvijas Gaze	10,5	0,96	15,6	1,4	-
Olainfarm	6,85	-1,44	8,3	0,9	3,022
SAF Tehnika	2,6	0		0,8	0

Arco Vara ▲

+13,79%

Pro Kapital Grupp ▼

-4,71%

Helsinki

aktsia	hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	6,14	0,99	14,3	3,3	3,9
Citycon	1,68	0,30	43,5	0,7	7,8
Elisa	37,87	0,00	19,6	5,8	4,4
Finnair	7,12	2,67	8,2	0,8	4,3
Fortum	18,83	-0,61	18,8	1,4	5,8
HKScan	1,79	0,11		0,3	5,0
Huhtamäki	28,07	0,57	15,6	2,4	2,9
Kesko	50,26	1,62	22,3	2,4	4,4
Neste Oil	79,36	2,11	22,3	4,4	2,2
Nokia	5,20	-0,88		2,0	3,6
Olvi	32,60	-0,61	17,1	3,0	2,4
Stockmann	1,79	0,22		0,2	0,0
Stora Enso	11,63	4,45	10,0	1,4	3,7
UPM-Kymmene	25,08	3,00	11,3	1,4	4,7
Yli	5,66	-0,35	32,7	0,7	0,0

Vilnius

aktsia	hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	1,615	0	11,6	1,7	10,5
Novaturas	8,390	-1,29		3,1	
Klaipedos Nafta	0,403	0,75	9,5	0,8	11,2
Linas Agro	0,105	0	5,1	0,3	0,0
Panevezio Statybos Trestas	0,798	0,25	7,0	0,4	7,5
Rokiškio Suris	2,590	1,17	23,2	0,7	3,9
Siauliai Bankas	0,418	0,97	5,5	1,0	1,0
Snaige	0,116	0		0,8	0,0

LOE VEEBIST

Värsked börsiuudised ja turuülevaade:
www.aripaev.ee/investor

EUR/SEK ▲

10,254

EUR/RUB ▼

75,817